

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Idrotts- och fritidsnämnden

Datum:
2022-01-10

Diarienummer:
IFN-2021-00302

Handläggare:
Jonas Fellström

Tjänsteskrivelse - Utredningsrapport om handbollens anläggningsbehov i Uppsala

Förslag till beslut

Idrotts- och fritidsnämnden beslutar

1. **att** godkänna utredningen om handbollens anläggningsbehov som ett beslutsdokument
2. **att** de åtgärder som anges i utredningsrapporten ska genomföras av stadsbyggnadsförvaltningen

Ärendet

Denna utredningsrapport har kartlagt handbollens anläggningsbehov i Uppsala på kort och lång sikt. Bakgrunden är att stadsbyggnadsförvaltningen har gjort bedömningen att det finns ett behov av att utreda handbollens behov av idrottsanläggningar på ett djupare plan. I lokalförsörjningsplanen för idrott- och fritidsanläggningar är därför en kartläggning av handbollens anläggningsbehov angiven som en beslutad utredning som ska genomföras år 2021.

Uppsala HK är idag den dominerande föreningen inom handboll i Uppsala. De träningsstider som bokas ut av IFN i kommunens idrottsanläggningar för handbollsspel nyttjas nästan uteslutande av föreningen. I syfte att få en överblick över handbollens upplevda anläggningsbehov har stadsbyggnadsförvaltningen inom ramen för denna utredning erbjudit kommunens handbollsföreningar att inkomma med en skrivelse. En skrivelse har inkommit från Uppsala HK, och utifrån den har sex olika behov identifierats av stadsbyggnadsförvaltningen. I den behovsanalys som har genomförts i kapitel fem analyseras behoven och förslag på åtgärder anges.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen, kommunledningskontoret genom fastighetsstaben och Uppsala kommun arenor och fastigheter AB. Berörda föreningar, förbund och organisationer har involverats.

En hög andel av de som utövar handboll i Uppsala kommun utgörs av barn och ungdomar. I syfte att säkerhetsställa att barnrättsperspektivet beaktas undersöks olika åldersgrupper i den statistik som har behandlats i behovsanalysen. Barn och ungdomars behov har även lyfts i de intervjuer som genomförts inom ramen för utredningen.

Jämställdhetsperspektivet har beaktats och synliggörs genom ett eget kapital i utredningen samt genom statistiska analyser utifrån könsfördelning.

Näringslivsperspektivet är inte relevant i detta ärende.

Föredragning

Kommunstyrelsen antog i november 2020 en Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar år 2021 - 2025 med utblick till år 2030. Planen redovisar förutsättningar, behov och kapacitet, beslutade åtgärder, beslutade utredningsuppdrag och ekonomiska konsekvenser. Ett av de utredningsuppdrag som finns beslutade enligt planen är en kartläggning handbollens anläggningsbehov på kort och lång sikt. Bakgrunden till detta är att stadsbyggnadsförvaltningen har angivit ett behov av att utreda handbollens behov av idrottsanläggningar.

I syfte att få en överblick över handbollens anläggningsbehov har stadsbyggnadsförvaltningen erbjudit kommunens handbollsföreningar att inkomma med en skrivelse. En skrivelse från Uppsala HK inkom den 3 oktober 2021. I skrivelsen lyfter föreningen sin syn på dagens anläggningssituation på kort och lång sikt, utmaningar, upplevd problematik och önskemål. I syfte att bearbeta synpunkterna på ett strukturerat sätt har stadsbyggnadsförvaltningen identifierat sex uppgivna behov i skrivelsen.

Följande sex behov har identifierats:

1. Tillgången till halltider inom olika åldersgrupper
2. Bättre förutsättningar för elitspel och större arrangemang
3. Användning av klister i samband med träningar och matcher
4. Uppsala HK vill ha en egen hemvist
5. Uppsala HK:s prognos förutspår att föreningen kommer att växa
6. Beachhandbollens anläggningsbehov

I rapporten redogörs för åtgärder som är lämpliga att arbeta vidare med, se ärendets **bilaga 1**.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen som innebär anpassningar av hallar kan medföra en ökad hyreskostnad för Idrott- och fritidsnämnden. Förslag som innebär ökade hyreskostnader ska innan de genomförs inarbetas i den ordinarie mål- och budgetprocessen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-01-10

Bilaga 1, Utredningsrapport – Handbollens anläggningsbehov i Uppsala kommun

Bilaga 2, Riktlinjer från Svenska handbollsförbundet

Bilaga 3, Nuvarande lokalutnyttjande för handbollen i Uppsala kommun

Bilaga 4, Skrivelse från Uppsala HK daterad 2021-10-04

Stadsbyggnadsförvaltningen

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Datum:
2022-01-05

Diarienummer:
IFN-2021-00302-1

Handläggare:
Fellström, Jonas

Version/DokumentID:

Utredning om handbollens anläggningsbehov i Uppsala

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Bakgrund.....	5
3. Handbollen i Uppsala	9
4. Nuläge och framtid.....	14
5. Behovsanalys.....	21
Behov 1. Tillgången till halltider inom olika åldersgrupper.....	21
Behov 2. Bättre förutsättningar för elitspel och större arrangemang	22
Behov 3. Användning av klister i samband med träningar och matcher	23
Behov 4. Uppsala HK vill ha en egen hemvist.....	25
Behov 5. Uppsala HK:s prognos förutspår att föreningen kommer att växa	26
Behov 6. Beachhandbollens anläggningsbehov	27

1. Inledning

Denna utredning har undersökt handbollens anläggningsbehov i Uppsala på kort och lång sikt. Utredningen genomförs med bakgrund av att Uppsala Handbollsklubb till Uppsala kommun framfört att deras verksamhet begränsas av den nuvarande anläggningssituationen. Det största problemet enligt dem är att behovet av träningstider för ungdomar och seniorer över 15 år inte tillgodoses. Flera dialogmöten där representanter från Uppsala HK och Uppsala kommun har deltagit har genomförts de senaste åren. Det som framkommit under mötena har gjort att stadsbyggnadsförvaltningen har gjort bedömningen att det finns ett behov av att utreda handbollens anläggningsbehov i Uppsala kommun på ett djupare plan. Mot bakgrund av denna bedömning är en kartläggning av handbollens anläggningsbehov angiven som en beslutad utredning i lokalförsörjningsplanen för idrott- och fritidsanläggningar. Enligt lokalförsörjningsplanens tidsplan ska utredningen genomföras under år 2021.¹

I syfte att få en överblick av handbollens upplevda anläggningsbehov har stadsbyggnadsförvaltningen inom ramen för denna utredning erbjudit kommunens handbollsföreningar att inkomma med en skrivelse. En skrivelse från Uppsala HK inkom den 3 oktober 2021 i vilken de har sammanställt anläggningsbehoven på kort och lång sikt. Uppsala HK är idag den dominerande föreningen inom handboll i Uppsala. De träningstider som bokas ut av IFN i kommunens idrottsanläggningar för handbollsspel nyttjas nästan uteslutande av föreningen. Eftersom nästintill all handbollsverksamhet i Uppsala utövas inom Uppsala HK, ger deras skrivelse en representativ bild över handbollens uttryckta anläggningsbehov. Skrivelsen ligger till grund för de behovsanalyser som har genomförts i kapitel fem.

Sammanfattning av utredningens slutsatser

För att bearbeta Uppsala HK:s synpunkter på ett strukturerat sätt har stadsbyggnadsförvaltningen identifierat sex behov i skrivelsen från Uppsala HK. Behoven samt förslag på åtgärder är angivna nedan:

Följande sex behov har identifierats av stadsbyggnadsförvaltningen:

1. Tillgången till halltider inom olika åldersgrupper
2. Bättre förutsättningar för elitspel och större arrangemang
3. Användning av klister i samband med träningar och matcher
4. Uppsala HK vill ha en egen hemvist
5. Uppsala HK:s prognos förutspår att föreningen kommer att växa
6. Beachhandbollens anläggningsbehov

Utredningen föreslår följande åtgärder inom behov 1, Tillgången till halltider inom olika åldersgrupper:

- Säkerhetsställ att de verksamheter som ansvarar för utbokning av idrottsanläggningar har kunskap om Uppsala HK:s behov av att spela i fullstora hallar som tillåter användning av klister
- När träningstider för Uppsala HK fördelas ska hänsyn tas till hur många lag som har spelare över femton år, i syfte att fördela träningstiderna proportionerligt utifrån åldersfördelning och behovet att träna med klister.
- Vid nybyggnad av idrottshallar ska om möjligt linjer för minihandboll anläggas.

¹ Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar 2022–2026 med utblick till 2031

- Koncentrera Uppsala HK:s träningar där klister används till blocktider i så få idrottshallar som möjligt
- Undersök vidare möjligheterna att tillpassa någon av de planerade idrottshallarna för handbollsspel med klister

Utredningen föreslår följande åtgärder inom behov 2, Bättre förutsättningar för elitspel och större arrangemang:

- Om behov uppstår utan att en långsiktig lösning är på plats, bör dispens sökas så att Uppsala HK ska få spela sina A-lagsmatcher i Fyrishovs B-hall
- Om behov uppstår, utred i första hand möjligheterna för seniorlagen att spela matcher i Fyrishovs A-hall
- Behovet av en anläggning som uppfyller Svenska handbollsförbundets arenakrav följs upp som en del i stadsbyggnadsförvaltningens omvärldsanalys av idrotten

Utredningen föreslår följande åtgärder inom behov 3, Användning av klister i samband med träningar och matcher:

- Ta fram tydliga instruktioner och regler om hur städningen ska skötas av handbollsklubbar när klister används vid träning
- De som ansvarar för driften av idrottsanläggningar ska säkerhetsställa att handtvätt och bolltvätt finns i direkt anslutning till spelplanen i samtliga idrottshallar där klister används
- Undersök möjligheten att installera ett vattenanslutet handfat i anslutning till spelplanen i Tiundaskolans idrottshall för att underlätta handtvätt
- Säkerställ att de lokalvårdare som städar i idrottshallar där klister används har tillgång till rätt utrustning och har den kunskap som krävs för att städa bort klistret
- Vid behov, bjud in till dialogmöten för hur klisterfrågan hanteras där Uppsala HK och andra aktörer som nyttjar idrottshallen deltar

Utredningen föreslår följande åtgärder inom behov 4, Uppsala HK vill ha en egen hemvist:

- Ersätt Uppsala HK:s tilldelade träningstider som försvinner i Svandammshallarna med tider i den nya idrottshallen i Rosendal
- Undersök möjligheten till att ge Uppsala HK tillåtelse att använda egna inventarier för att inreda den nya idrottshallen i Rosendal

Utredningen föreslår följande åtgärder inom behov 5, Uppsala HK:s prognos förutspår att föreningen ska växa:

- Handbollens anläggningsbehov följs upp som en del i stadsbyggnadsförvaltningens omvärldsanalys av idrotten
- När en behovsanalys görs vid planering av ny idrottshall, utred om det finns ett behov att anpassa den för handboll

Utredningen föreslår följande åtgärder inom behov 6, Beachhandbollens anläggningsbehov:

- Beachhandbollens behov i Uppsala följs upp som en del i stadsbyggnadsförvaltningens omvärldsanalys av idrotten
- Undersök möjligheten att anlägga en större yta för beachidrott inom ett befintligt stadsbyggnadsprojekt

2. Bakgrund

Handbollens historia

Det första reglerna och instruktionsboken för handboll skrevs i Danmark av gymnastikläraren och sedermera överstelöjtnanten Holger Nielsen år 1906. Bakgrunden var att fotbollspel hade förbjudits på en skolgård i slutet av 1800-talet på grund av för många förstörda fönsterrutor. Istället började eleverna att använda händerna och fotboll förvandlades således till handboll. Sporten spreds så småningom till fler länder och första gången det finns dokumenterat att handboll spelades i Sverige var vid Nääs Slöjdseminarium vid Floda utanför Göteborg 1906. I början utövades handboll utomhus och först under senare hälften av 1910-talet började sporten att utövas inomhus. Den moderna handbollen påbörjade sin utveckling i Tyskland i början av 1920-talet. De första internationella reglerna för handboll togs fram år 1927 för utomhushandboll och 1934 för inomhushandboll. Det svenska handbollsförbundet bildades den 25 november 1930.²

Utomhushandbollen började runt år 1960 att tappa i popularitet till förmån för inomhushandbollen. Orsakerna var att väderförhållandena särskilt i norra Europa gjorde att säsongen blev kort, samt att inomhushallarna hade ett bättre underlag och skapade förutsättningar för ett högre speltempo. Tidigare hade tillväxten av inomhushandbollen begränsats av en brist på inomhushallar, men i takt med att fler hallar byggdes fick sporten möjlighet att växa. Efter 1960-talet har handboll till stor del varit en idrott som uteslutande har utövats inomhus.³

Handbollen idag

Svenska handbollsförbundet var år 2019 det elfte största idrottsförbundet i landet och hade 141 439 medlemmar. Av dessa var 71 261 män och 70 170 kvinnor, vilket innebär att könsfördelningen nästan var helt jämn.⁴

Det finns idag flera olika former av handboll som utövas i Sverige. Den vanligaste och mest utövade varianten i Sverige är idag är den traditionella inomhushandbollen. Handboll utövas även utomhus på gräs i form av utomhushandboll och på sand i form av beachhandboll. Idrotten tillämpas idag även som motionsform och som spontanidrott genom streethandboll.⁵

Det finns idag cirka 440 aktiva föreningar inom handboll i Sverige som organiserar verksamhet från barn till veteraner. Lagen delas in i olika åldersklasser och bildas av spelarna. Totalt finns det cirka 5000 lag som är verksamma i seriespel inom handboll i Sverige.⁶

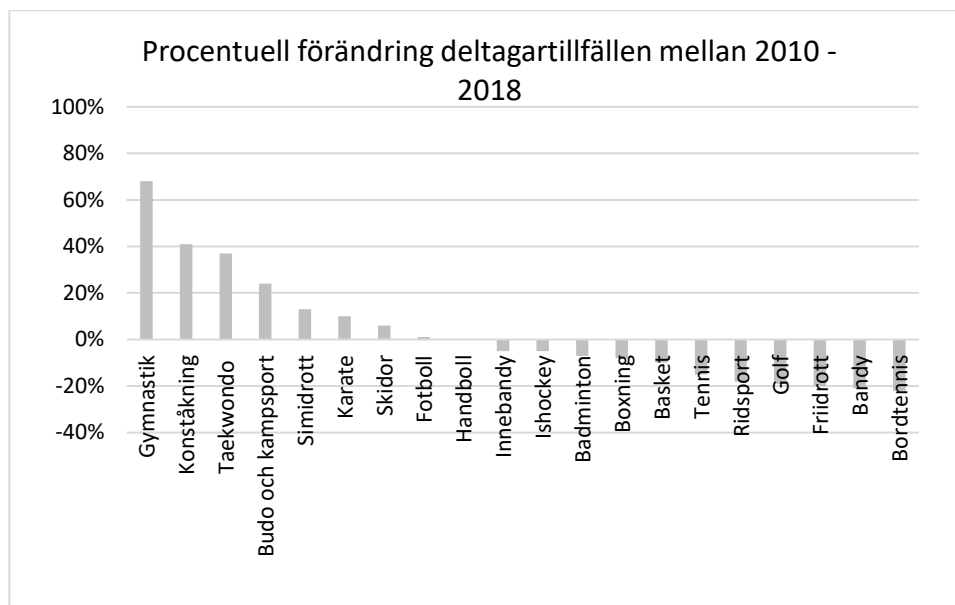
² [Handbollens historia - Handboll i Sverige \(svenskhandboll.se\)](https://svenskhandboll.se)

³ [Handboll - Wikipedia](#)

⁴ [Om svensk handboll - Svenska Handbollförbundet](#)

⁵ [Om svensk handboll - Svenska Handbollförbundet](#)

⁶ [Om svensk handboll - Svenska Handbollförbundet](#)

Figur 1 Procentuell fördelning av antalet deltagartillfällen bland de tjugo största idrotterna i Sverige. Källa: Riksidrottsförbundet.

Antalet registrerade deltagartillfällen i Sverige för handboll var i stort sett oförändrat mellan år 2008 och 2018. Genom detta urskiljer sig handbollen mot de flesta andra större lagidrotter inom bollsport som nästan samtliga minskade sina aktiviteter. Fotbollen var den enda bollsport som ökade antalet deltagartillfällen under perioden.⁷

Enligt SVT Sports undersökning publikbarometern var svenska herrligan i handboll den idrott i Sverige som hade det fjärde högsta publiksnittet säsongen 2019/2020 med ett publiksnitt på i genomsnitt 1364 personer. Av lagidrotterna som utövades inomhus hade endast SHL (Ishockey) i genomsnitt mer publik än handbollen.⁸

Svenska handbollsförbundet

Svenska Handbollsförbundet (SHF) är ett specialidrottsförbund i Sverige för handboll, utomhushandboll, beachhandboll och parahandboll. SHF har en förbundsstyrelse som leder arbetet. Denna styrelse väljs en gång per år under årsmötet av de fem specialdistriktsförbunden och intresseorganisationerna för elitklubbarna, Svensk Elithandboll Herr och Svensk Elithandboll Dam. De stadgar som antas under årsmötet ligger till grund för hur SHF organiserar sitt arbete. SHF:s sportkontor är lokaliserat i Stockholm där det år 2020 fanns 16 anställda samt en generalsekreterare.⁹

Svenska Handbollsförbundet ska bland annat:

- Leda och rekrytera till handbollen i Sverige.
- Representera Sverige internationellt.
- Organisera seriespel på nationell nivå.
- Utbilda spelare, ledare, tränare, domare.
- Vara rådgivande till distrikt och föreningar.
- Utveckla handbollen i Sverige.
- Planera och genomföra olika projekt.

⁷ [Utvecklingen för olika idrotter – Idrottsstatistik](#)

⁸ [Stort publiktapp för speedway: ”Otur med regn” | SVT Sport](#)

⁹ [Om Svenska Handbollsförbundet - Handboll i Sverige \(svenskhandboll.se\)](#)

- Driva landslagsarbetet och talangprojekt.
- Arrangera SM-spel, landskamper och mästerskap.¹⁰

Handbollens spelregler regleras av svenska handbollsförbundets regelbok som består av kommentarer, domartecken, klarläggande till spelregler samt ett reglemente för avbytarområdet. I regelboken regleras dessutom hur spelplanen och målen ska vara utformade. Ett utdrag från Svenska handbollsförbundets regelbok finns att läsa i Bilaga 1.

Handbollsförbundet Öst

Handbollsförbundet Öst bildades under våren 2021 genom en sammanslagning av Upplands handbollsförbund och Stockholms handbollsförbund. Detta skedde i samband med att svensk handboll gick in i en ny organisation, som medförde att tretton distrikt blev fem. Handbollsförbundet Östs verksamhetsidé är att de ska inneha kompetens och resurser i syfte att möjliggöra att alla som vill ska kunna inkluderas i en attraktiv och utvecklande handbollsverksamhet. De arbetar även för att skapa förutsättningar för föreningarnas verksamhet genom att erbjuda verktyg för utveckling, samt att möjliggöra för utbildningar och tävlingar. Handbollsförbundet Östs arbete utgår från föreningarnas behov samt de värderingar som den svenska idrottsrörelsen står för.¹¹

Klister

Enligt Svenska handbollsförbundets tävlingsbestämmelser används klister från 15 års ålder och uppåt. Anledningen till att klister används i handboll är att greppförmågan förbättras. Detta gör i sin tur att hårdare skott möjliggörs och att passningsspelet blir snabbare. Klistret får endast appliceras på fingrarna.¹²

Ett upplevt problem med klister är att det klibbar av sig på golv, väggar, mål och annan utrustning. Detta orsakar skaderisker och andra olägenheter för övriga idrotter som nyttjar idrottsanläggningen.¹³

Stockholms stads idrottsförvaltning genomförde år 2010 en studieresa till Göteborgsområdet i syfte att hitta effektiva metoder för att minska problemen med handbollsklister och vax i idrottshallar. De generella slutsatserna som drogs av studieresan var att deras förvaltning bör:

- Öka samarbetet med förbunden
- Förändra bokningsrutinerna
- Effektivisera städrutinerna¹⁴

Peter Gentzel som är VD på svensk elithandboll anser att det behövs tydliga instruktioner och uppmaningar om hur städningen ska skötas när klister används vid träning. Om det råder en tydlighet för handbollsklubben vad som förväntas av dem vid användning av klister underlättar det således för dem att hålla rent och snyggt i idrottshallen. Det är även viktigt att det finns möjlighet att ta bort klistret från händer och bollar redan i idrottshallen, för att det inte ska spridas till omklädningsrum och

¹⁰ [Om Svenska Handbolls Förbundet - Handboll i Sverige \(svenskhandboll.se\)](https://www.svenskhandboll.se/)

¹¹ [Verksamhetsidé - Handboll Ost](https://www.svenskhandboll.se/verksamhetside/)

¹² [t-vlingsbestmmelser f-r barn och ungdomar -publik.pdf \(svenskhandboll.se\)](https://www.svenskhandboll.se/tvlingbestmmelser-f-r-barn-och-ungdomar-publik.pdf)

¹³ [documentHandler.ashx \(insynsverige.se\)](https://www.svenskhandboll.se/documentHandler.ashx)

¹⁴ [documentHandler.ashx \(insynsverige.se\)](https://www.svenskhandboll.se/documentHandler.ashx)

andra utrymmen i anläggningen. Därför bör det finnas tillgång både till bolltvätt och handtvätt i idrottshallen.¹⁵

Parahandboll

Handboll för personer som lever med en funktionsnedsättning benämns som parahandboll och ingår sedan 2018 i Svenska handbollsförbundets verksamhet. Inom denna gren finns det klasser både för både gående och rullstolsbundna utövare.¹⁶ Det är en växande verksamhet inom svensk handboll och är ofta organiserad genom samverkan mellan företag, kommunförvaltningar, brukarorganisationer och regioner/habiliteringar. Parahandboll är indelat i två tränings- och spelklasser: rullstol och gående.¹⁷

Den som använder rullstol i sin vardag på grund av fysisk skada eller diagnos spelar parahandboll i klassen rullstol. Rullstolshandboll spelas med fem utespelare och en målvakt. Reglerna är detsamma som i gående handboll bortsett från att handbollsmålen har en sänkt ribba. Inom Handbollsförbundet Öst finns för närvarande inget seriespel för parahandboll med rullstol.¹⁸

Parahandbollens gåendeklass utövas av personer med en intellektuell funktionsnedsättning och personer med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Inom Handbollsförbundet Öst bedrivs seriespel för gåendeklassen i parahandboll säsongen 2021 - 2022 i två olika klasser.¹⁹

¹⁵ Möte med Per Ekberg Svenska handbollsförbundet och Peter Gentzel svensk elithandboll 22 oktober

¹⁶ [Om svensk handboll - Svenska Handbollsforbundet](#)

¹⁷ [Parahandboll - Handboll Ost](#)

¹⁸ [Parahandboll - Handboll Ost](#)

¹⁹ [Parahandboll - Handboll Ost](#)

3. Handbollen i Uppsala

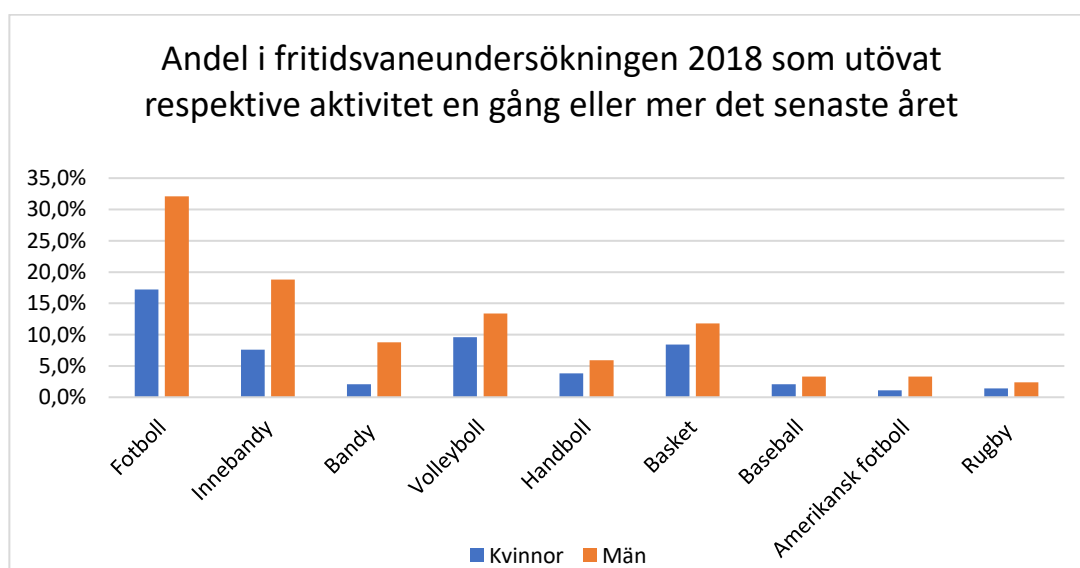
Handbollen i Uppsala har en historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden. Upsala Studenters IF började med handboll för herrar under 1932 och anslöt sig till Svenska handbollsförbundet 1933. Klubben spelade under slutet av 1930-talet två säsonger i den högsta serien i handboll varav föreningen vann SM guld år 1939. Även Upsala IF herrlag i handboll spelade en säsong i landets högsta serie under säsongen 1939/1940. År 1934 bildade föreningen IF Thor ett damhandbollslag. Klubben bedrev sedan aktivt handboll för damer under en lång tid med många framgångar. År 1971 grundades klubben HK-71 som bedrev handboll för pojkar och herrar. IF Thor fortsatte samtidigt att bedriva verksamhet för flickor och kvinnor innan deras handbollssektion sedermera gick upp i HK 71. Även Trikadian och Upsala IF har under åren bedrivit handbollsverksamhet i Uppsala.

Efter att Upsala Studenters IF:s handbollsverksamhet hade legat på is under flera år gjorde de en omstart i början av 2000-talet. Föreningens ungdomsverksamhet växte då snabbt i de södra stadsdelarna i Uppsala samtidigt som HK 71 vid denna tid hade sitt huvudsakliga rekryteringsområde för spelare i de nordvästra stadsdelarna runt Fyrishov.

År 2010 påbörjades samtal mellan Upsala Studenters IF och HK 71 om att slå samman sina verksamheter och gemensamt bilda en ny förening. Även ett par ungdomslag inom Upsala IF handbollssektion deltog i dessa samtal. Efter två års diskussioner startades Uppsala handbollsklubb 29 maj 2012 genom en sammanslagning av handbollsverksamheterna i de två klubbarna HK 71 och Upsala studenters IF. Föreningen är idag den största handbollsklubben i Uppland.

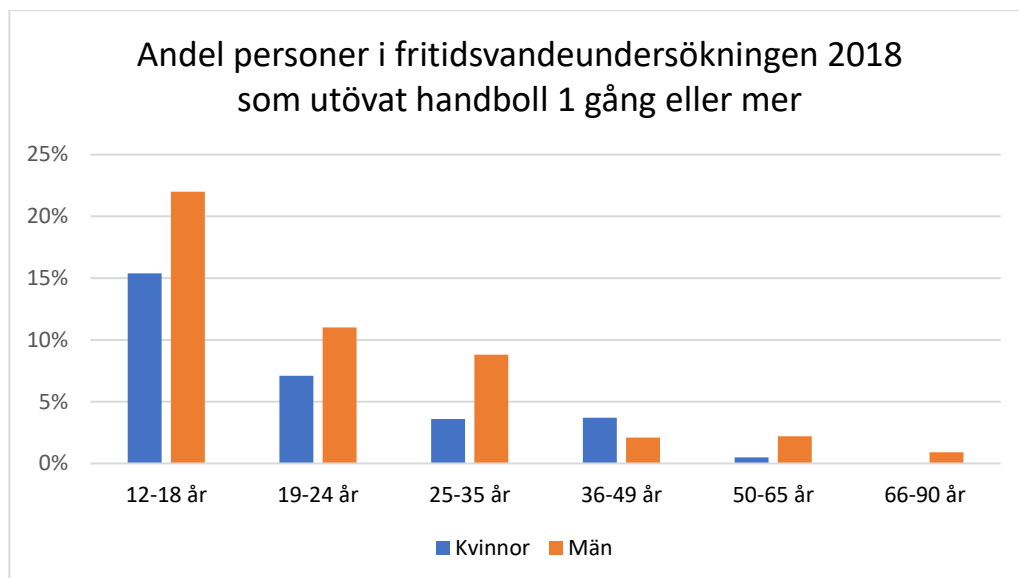
Uppsala kommuns fritidsvaneundersökning

År 2018 genomfördes en fritidsvaneundersökning i Uppsala kommun. Syftet med undersökningen var att ge djupare kunskap om kommuninvånarnas fritidsvanor.

Figur 2 Andel personer per kön som utövat respektive aktivitet inom bollsport det senaste året. Källa: Uppsala kommuns fritidsvaneundersökning 2018.

Fritidsvaneundersökningen visade att handboll var den 5:e mest utövade lagsporten inom bollsport för kvinnor respektive den 6:e vanligaste för män. Könsfördelningen bland de personer som uppger att de det senaste året utövat handboll är relativt jämn i jämförelse mot de flesta andra bollsporter.

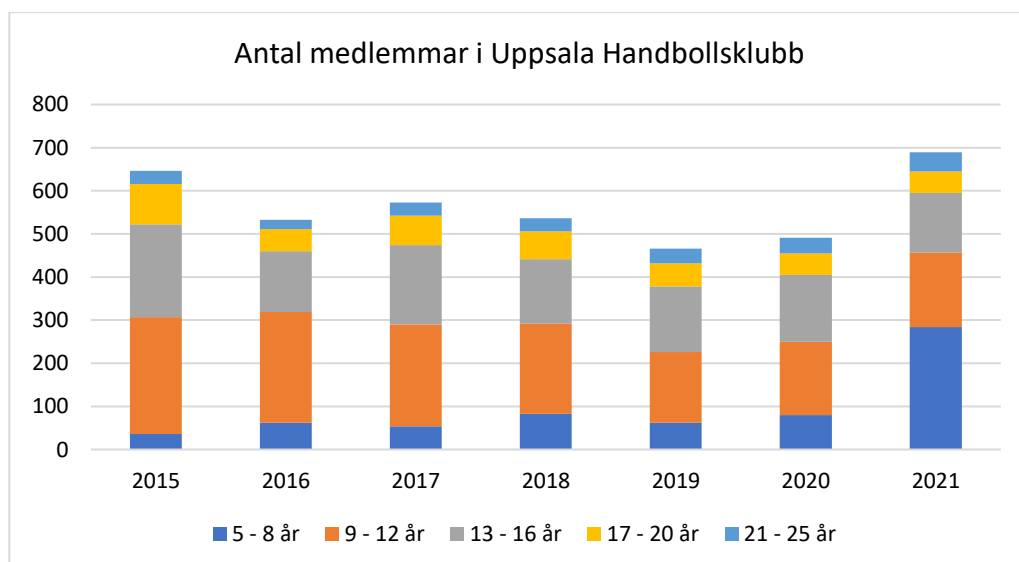
Figur 3 Andel personer i Uppsala kommuns fritidsvaneundersökning år 2018 som utövat handboll 1 gång eller mer efter ålder och kön. Källa: Uppsala kommuns fritidsvaneundersökning 2018

Enkätens resultat visar även att det finns ett starkt samband mellan ålder och benägenheten att utöva handboll. Andelen som utövar handboll sjunker ju äldre åldersgrupp som undersöks.

Uppsala handbollsklubb

Säsongen 2021/2022 huserar Uppsala HK:s seniorlag för herrar i division 2 öst medan Uppsala HK:s seniorlag för damer håller till i division 1 norra.

Klubben har delat in Uppsala i tre olika geografiska upptagningsområden (norra, södra och östra). Verksamheten är även uppdelad i fem olika delar (barn, ungdom, senior, beach, och para).²⁰

Figur 4 Antal registrerade medlemmar i Uppsala HK mellan år 2015 - 2021 efter ålder. Källa: Uppsala kommuns bostadsstatistik

Uppsala HK hade 689 bidragsberättigade medlemmar år 2021, vilket gör klubben till den största handbollsföreningen i Uppsala. Mellan 2015 och 2019 minskade antalet

²⁰ [Uppsala HK](#)

medlemmar i klubben, men därefter har medlemsantalet ökat stort. Ökningen var som störst mellan år 2020 och 2021 då antalet medlemmar ökade med 198 personer, vilket motsvarar en ökning på 40 procent. Hela denna ökning kan förklaras av att antalet medlemmar i åldern 5–8 år ökade kraftigt. Enligt Uppsala HK rör detta i huvudsak barn i åldersgruppen 6–8 år.²¹ Antalet handbollsspelare i Uppsala HK är högst i de lägre åldrarna. Denna statistik ligger i linje med resultatet i fritidsvaneundersökningen som visade på en minskad andel som utövat handboll ju äldre åldersgrupp som undersöktes.

Att åldersgruppen 6–8 år har ökat sitt medlemsantal beror sannolikt på att Uppsala HK genomfört en satsning på att rekrytera barn i den åldern. Satsningen görs inom ramen för konceptet handbollsskola, som är en aktivitet för de yngsta i klubben mellan 6–8 år. Enligt Uppsala HK:s skrivelse till kommunen så har de tiodubblat antalet handbollsskolor i Uppsala under de senaste två åren. Handbollsskolorna bedrivs säsongen 2021/2022 i femton olika idrottsvallar spridda geografiskt i kommunen. Klubben satsar även på konceptet ”Hand the boll”, som är en rörelsesatsning i skolan godkänd av Riksidrottsförbundet. Den innebär att föreningen under dagtid sätter elever i rörelse med handbollsrelevanta övningar.

Per Ekberg på Svenska Handbollsförbundet menar på att handbollen i Uppsala på ett historiskt plan kantats av problem, eftersom organiseringen har varit bristfällig. Ekberg menar på att detta nu har förändrats och att han tycker att Uppsala HK:s nuvarande organisation är stark. Det faktum att ett stort antal nya medlemmar har rekryterats under de senaste åren, tycker han indikerar på att de använt sig av en framgångsrik metod. Nyckeln till denna framgång är enligt honom att Uppsala HK har lärt sig av tidigare erfarenheter och arbetat strategiskt från grunden med att utveckla sin verksamhet.²² Ekberg anser att handbollen i Uppsala och Uppland idag ingår i ett starkare sammanhang och har bättre förutsättningar för att anordna tävlingar och bedriva utbildningsverksamhet. Svenska handbollsförbundet har idag en större närvaro i Uppsalaområdet än de tidigare haft.²³

E-sport

År 2021 grundade Uppsala handbollsklubb en sektion inom e-sport. Det är inom denna sektion möjligt att kombinera e-sport med fysisk träning i form av handboll. Uppsala HK:s målsättning är att ungdomarna ska utveckla sina sociala relationer i en trygg miljö där möjligheten till fysisk aktivitet uppmuntras.

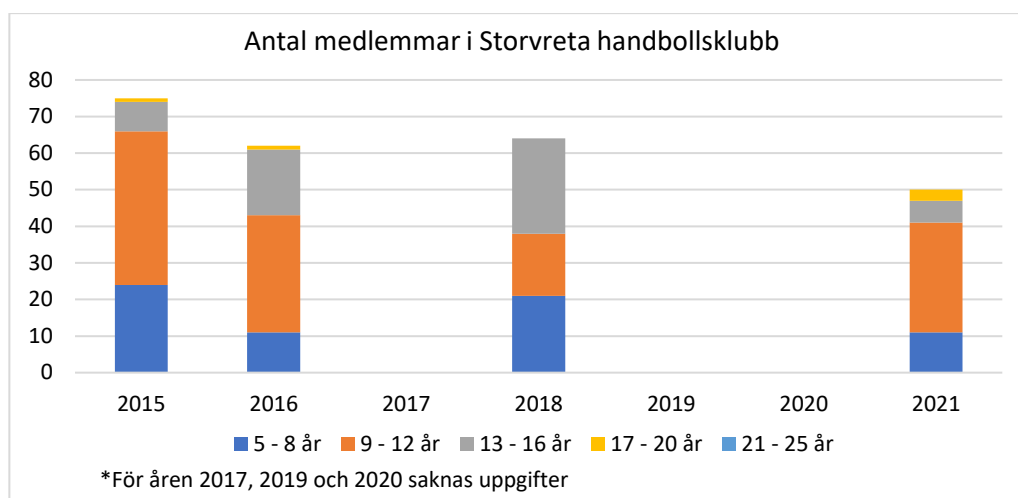
Storvreta handbollsklubb

En förening som de senaste åren bedrivit handbollsverksamhet i Uppsala är Storvreta handbollsklubb. Föreningen lades ned år 2021 och var i huvudsak koncentrerad till Storvretaområdet. Innan nedläggningen hade Storvreta handbollsklubb cirka 50 bidragsberättigade medlemmar. Från och med hösten 2021 kommer emellertid föreningens verksamhet istället att ingå i Uppsala handbollsklubb.

²¹ Uppsala kommuns bokningsstatistik

²² Möte med Per Ekberg, Svenska handbollsförbundet och Peter Gentzel, Svensk elithandboll

²³ Möte med Per Ekberg Svenska handbollsförbundet och Peter Gentzel Svensk elithandboll, 22 oktober 2021

Figur 5 Antal registrerade medlemmar i Storvreta HK mellan år 2015 - 2021 efter ålder. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik

Uppsala IF

Även UIF (Uppsala IF) bedriver seniorverksamhet inom handboll för herrar. Laget huserar säsongen 2021/2022 i division 3 öst norra. UIF handboll bedriver ingen ungdomsverksamhet och hade med anledning av detta inga bidragsberättigade medlemmar år 2021.

Parahandboll i Uppsala

Uppsala HK bedriver idag parahandboll för gående personer med en intellektuell funktionsnedsättning (U) och/med tillägg av en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (N) får delta. Paralaget huserar i serien Para Gående Öst Gul inom Handbollsförbundet Öst. Spelformen i den gula klassen är för spelare som är i behov av extra stöd på planen vid spel. Uppsala HK:s förhoppning är även att i framtiden starta ett lag inom rullstolshandboll.

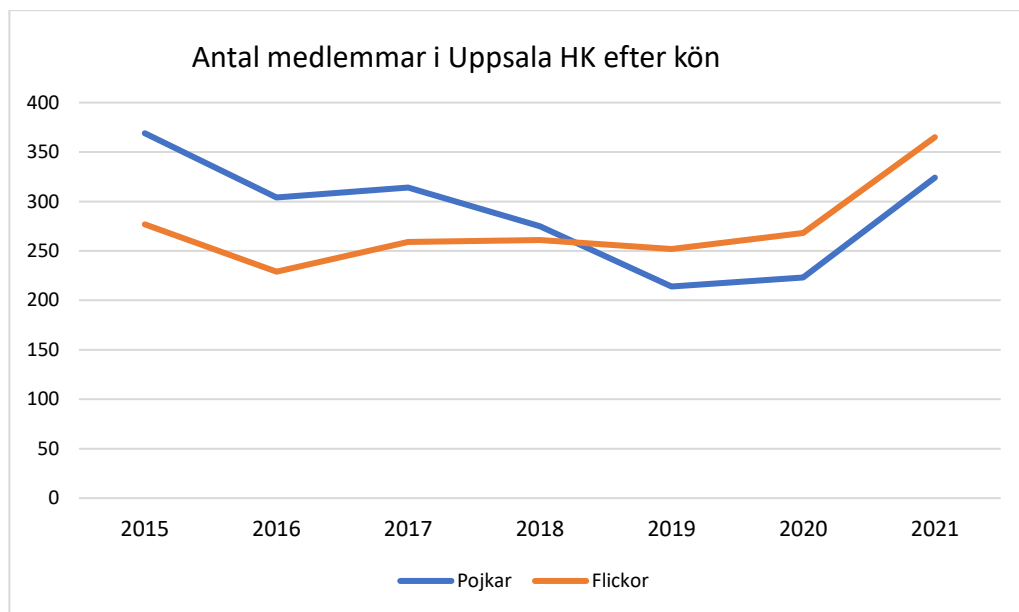
Uppsala Studenters IF bedriver idag en stor verksamhet inom parasport och är intresserade av att starta ett parahandbollslag för personer i rullstol.²⁴ Enligt egen utsago har de inte möjlighet att husera i några andra idrottshallar än USIF arena. Orsakerna till detta är avsaknad av resurser samt att de har en god tillgång till personal på arenan. En förutsättning för att föreningen ska kunna starta ett lag inom parahandboll är således att de får tillgång till träningstider för detta i USIF arena.

Jämställdhetsperspektivet och jämlikhetsperspektivet

Sett till fördelningen av andelen utövare efter kön är Handbollen en av de mest jämställda idrotterna både i Uppsala och i Sverige. År 2021 var 47 procent av medlemmarna i Uppsala HK killar/män och 53 procent tjejer/flickor.²⁵

²⁴ Möte med Peter Rejmer, USIF

²⁵ Uppsala kommuns bokningsstatistik

Figur 6 Antal registrerade medlemmar i Uppsala HK kategoriserat efter kön. Källa: Uppsala kommuns medlemsstatistik

En enkätstudie genomförd av Unglivstil där urvalet var elever i lågstadiet, mellanstadiet och gymnasiet som genomfördes i svenska skolor år 2019 visade att handbollen jämställd sett till könsfördelningen. Studien visade däremot på att både pojkar och flickor med svensk bakgrund är kraftigt överrepresenterade som medlemmar i handbollsforeningar, jämfört med personer med utländsk bakgrund. Studien visade även på att en högre andel både bland pojkar och flickor i de högre socioekonomiska grupperna var medlemmar i en handbollsklubb, jämfört mot i de lägre socioekonomiska grupperna.²⁶ Det framgår inte i enkätstudiens resultat hur fördelningen utifrån bakgrund och socioekonomi ser ut bland föreningsaktiva handbollsspelare i Uppsala kommun. Uppsala HK verifierar emellertid att det generellt sätt har varit svårare att rekrytera handbollsspelare från socioekonomiskt svaga områden.

Uppsala HK deltar varje sommar i samarbete med Uppsala kommun i samverkansprojektet ”Öppen idrott i Gottsunda på sommarlovet”. Inom ramen för projektet erbjuds barn i Gottsunda att prova på handboll under ett kostnadsfritt läger med idrottstema.

Hand-the-ball är en satsning som sedan 2020 ingår i Svenska handbollsforbundets verksamhet. Projektet syftar till att skapa ett ökat engagemang för lek och rörelse hos barn och ungdomar runt om i landet. Fokuseringen är på inkludering och kommunikation och den press som finns på prestation och resultat skall minimeras. Verksamheten riktar sig främst till områden där föreningslivet är svagt etablerat. Inom ramen för Hand-the-ball besöker Uppsala HK skolgårdar i syfte att få fler barn och ungdomar att prova på handboll under lättsamma former.²⁷

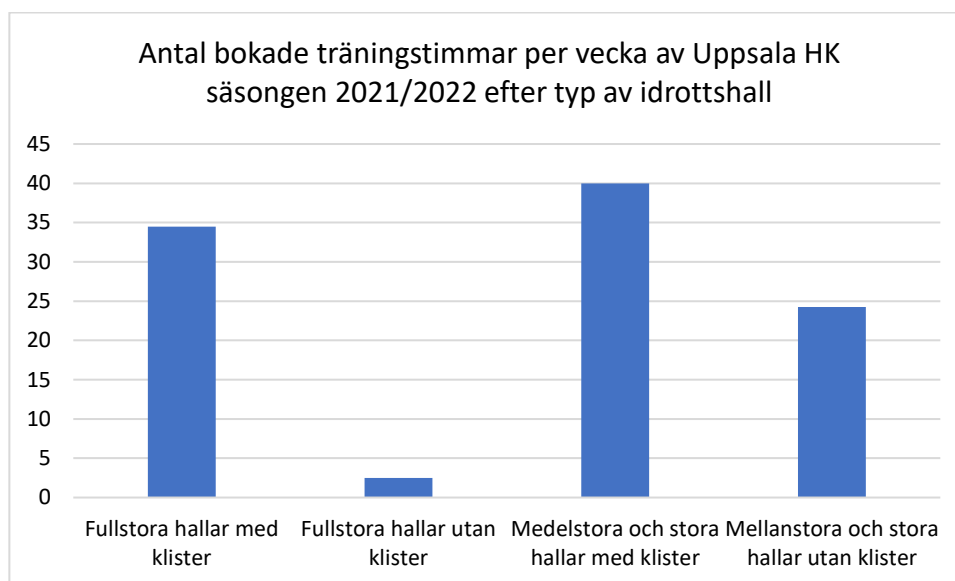
²⁶ [Är handbollen jämlik och jämställd bland \(unglivstil.org\) Medlem i en handbollsklubb utifrån svensk och utländsk bakgrund - en undersökning från forskningsprojektet Ung livsstil i Sverige \(utvarderingsringen.se\)](https://www.unglivstil.org/medlem-i-en-handbollsklubb-utifr%C3%A5n-svensk-och-utl%C3%A4ndsk-bakgrund-en-unders%C3%B6kning-fr%C3%A5n-forskningsprojektet-ung-livsstil-i-sverige-utvarderingsringen.se)

²⁷ Skrivelse från Uppsala HK

4. Nuläge och framtid

Nuvarande nyttjande av idrottsanläggningar för handbollen

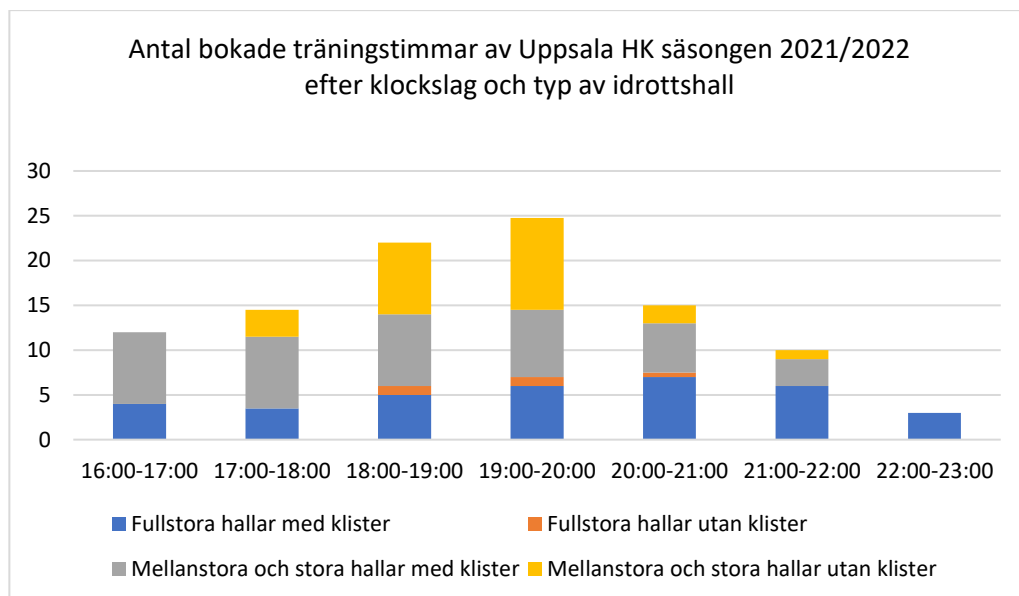
Totalt bokade Uppsala HK 101,25 timmar per vecka säsongen 2021/2022. Träningstiderna är inbokade mellan slutet av augusti 2021 och slutet av april 2022. Statistiken omfattar både de bokningar bokningsenheten har tilldelat Uppsala HK, och de tider som efter fördelningen varit lediga och sedan bokats av Uppsala HK. Veckovis bokade Uppsala HK totalt 74,5 träningstimmar där klister tillåts och 26,75 träningstimmar där klister inte tillåts. Uppsala IF handboll bokade totalt 166 timmar i kommunens anläggningar säsongen 2021/2022. Klubben som endast har ett seniorlag på herrsidan valde att boka all denna tid i Fyrishov (B-hallen).

Figur 7 Antalet bokade timmar mellan 1 juni 2021 och 30 juni 2022 i av Uppsala HK efter typ av hall. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

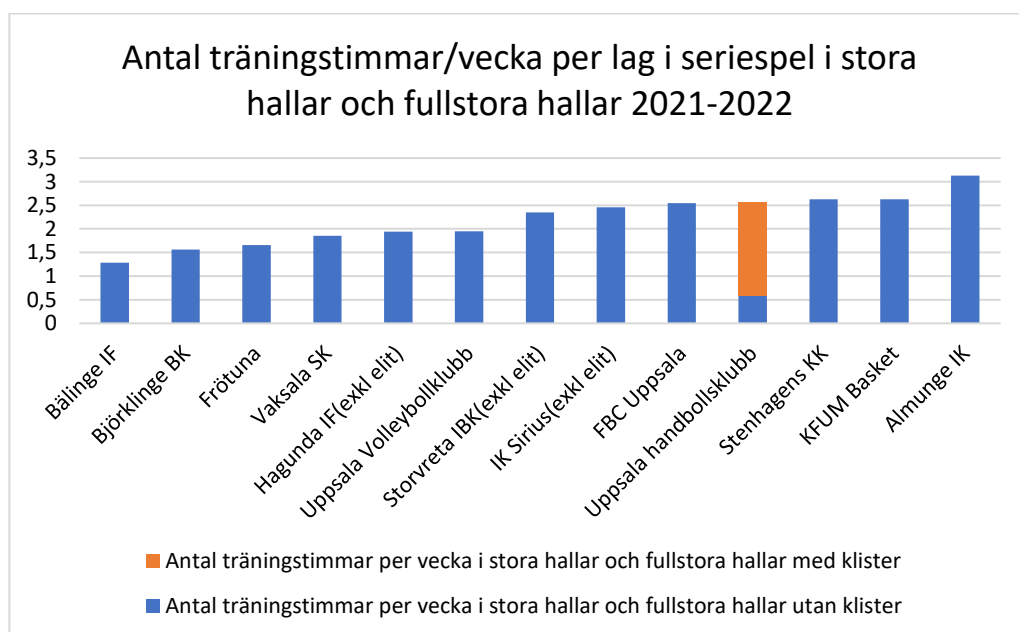
Av de timmarna som Uppsala HK tilldelades av bokningen var totalt 34,5 i fullstora hallar där klister tillåts (Fyrishovs B-hall och Tiundaskolans idrottshall). Säsongen 2021/2022 består 11 av 31 av Uppsala HK:s lag av spelare som var 15 år eller äldre, vilket är från den ålder som klister används vid spel. Detta innebär att varje lag över 15 år inom Uppsala HK i genomsnitt har tilldelats 3 timmar träningstid i veckan i fullstora idrottshallar med klister per lag.

Uppsala HK anger emellertid i sin skrivelse att de har ett behov av att träna i fullstora hallar från 13 års ålder. Totalt 18 av föreningens lag säsongen 2021/2022 bestod av spelare som var 13 år eller äldre, samtidigt som 37 timmar fördelades i fullstora hallar med och utan klister. Detta medför att ungefär 2 timmars träningstid i veckan tilldelades i fullstora hallar per lag över 13 år.

Figur 8 Antal bokade timmar måndag – fredag per vecka säsongen 2021/2022 efter klockslag och typ av hall. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik

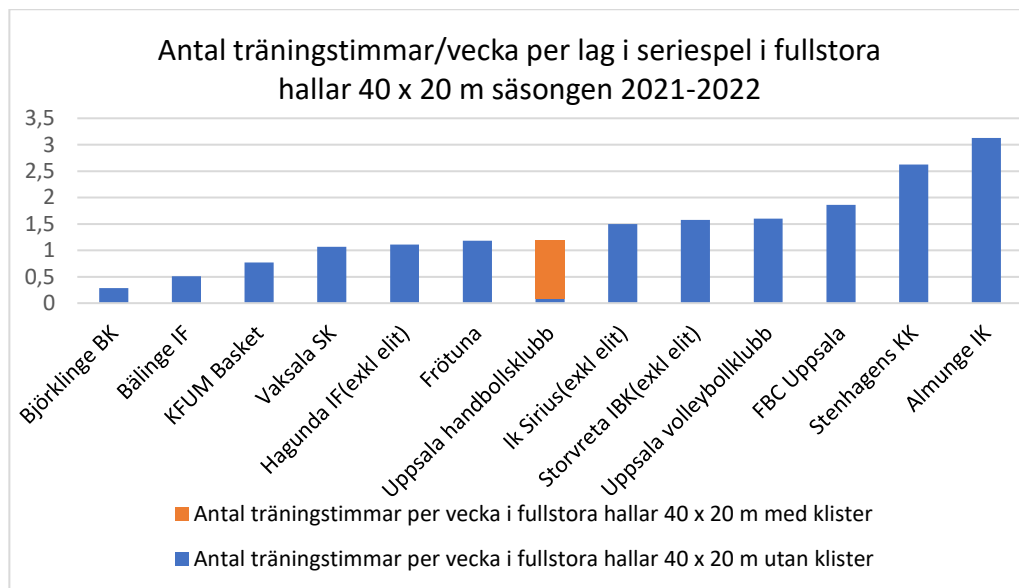
De träningstimmar som Uppsala HK bokade mellan måndag – fredag säsongen 2021/2022 var mellan klockan 16:00 och 23:00. En majoritet av tiderna (76 procent) var bokade mellan klockan 17:00 – 21:00. Av de träningstider som blev inbokade i fullstora idrottshallar som tillåter klister blev emellertid en något högre andel bokade mellan klockan 20:00 – 23:00 än för de som bokades i mellanstora och stora hallar.

Figur 9 Antal träningstider per klubb i större idrottshallar säsongen 2021–2022. Medelvärde: 2,15 Median: 2,15. Diagrammet omfattar endast de träningstimmar som tilldelats av Uppsala kommuns bokningsservice efter att klubbarna ansökt om tider. Föreningar med färre än tio lag i seriespel har uteslutits från diagrammet. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik

I genomsnitt tilldelades Uppsala HK 2,56 timmars träning i veckan i större idrottshallar per lag i seriespel säsongen 2021–2022. Av dessa avsåg 1,97 timmar träning i idrottshallar som tillåter klister. Antalet tilldelade träningstimmar var något högre både än medelvärdet och medianen hos kommunens föreningar som i huvudsak bedriver sin verksamhet i idrottshallar inomhus. I statistiken över idrottshallar i Figur 9

ingår emellertid även dem som är mindre än fullstora som exempelvis Svandammshallarna.

Figur 10 Antal träningstider per klubb i stora hallar minst 20 m x 40 m säsongen 2021–2022. Föreningar mindre färre än tio lag i seriespel är uteslutna från diagrammet. Medelvärde: 1,42 Median: 1,29

Uppsala HK tilldelades färre timmars träning per vecka i fullstora hallar med en spelyta på 40 x 20 m än genomsnittet för föreningar säsongen 2021 - 2022. Av Uppsala HK:s 1,19 träningstimmar per vecka i fullstora idrottshallar med en spelyta på minst 40 x 20 m avsåg 1,11 timmar träning i hallar där klister tillåts. Dessa tider fördelades i Tiundaskolans idrottshall och Fyrishovs B-hall.

När statistik över antalet träningstimmar per lag i seriespel analyseras är det emellertid viktigt att beakta att föreningarna utövar idrotter med olika förutsättningar. En fullstor basketplan är exempelvis 28 m x 15 m, och en fullstor volleybollplan är 18 m x 9 m. En fullstor innebandyplan är precis som en fullstor handbollsplan 40 m x 20 m. Det är således av större vikt att idrottens planstorlek är fullstor enligt måtten 40 m x 20 m för lag inom innebandy och handboll, än för lag verksamma inom basket och volleyboll. En mer detaljerad redogörelse över handbollens användande av idrottsanläggningar i Uppsala finns att läsa i bilaga 2.

Per Ekberg från Svenska handbollsförbundet och Peter Gentzel på svensk elithandboll anser inte att det är rimligt att seniorer och äldre juniorer ska bedriva träning på en plan som endast är 36,5 m x 18 m. Enligt dem medför spel på mindre idrottshall än en med måtten 40 m x 20 m att det blir helt andra förutsättningar, och i praktiken att det är en annan form av idrott än handboll som utövas.²⁸

Ett uppdragsavtal tecknades år 2019 mellan Uppsala kommun, Idrott- och fritidsnämnden och Fyrishov AB (Nuvarande Uppsala kommun arenor och fastigheter AB). Avtalet gäller t.o.m. 31 juli 2024 och anger att Fyrishov vid större kommersiella tävlingar och evenemang kan boka in dessa i idrottshallar som redan är inhyrda av IFN (Idrott- och fritidsnämnden). Dessa avbokningar ska meddelas minst tre veckor innan planerad avbokning för att möjliggöra för föreningarna som i sin tur hyr tid av IFN att vara i en annan anläggning den bokade tiden.²⁹ Uppsala HK har i många fall inte kunnat

²⁸ Möte med Per Ekberg Svenska handbollsförbundet och Peter Gentzel Svensk elithandboll

²⁹ Uppdragsavtal mellan Uppsala kommun, Idrotts och fritidsnämnden och Fyrishov AB

nyttja de erbjudna ersättningstiderna, eftersom de har erbjudits tider i hallar som inte tillåter användning av klister.

Lag	Klister	Måttkrav för spelplan	Önskad träningsanläggning	Önskad träningstid /vecka	Tilldelad träningstid/vecka
UHK senior/junior	Ja	Fullstor 40 x 20 m	Tiundaskolan, Fyrishov B-hall (Eller annan 40 x 20 m hall som tillåter klister)	45 - 50 h	34,5 h
UIF Handboll	Ja	Fullstor 40 x 20m	Fyrishovs B-hall	Inte angivet	3 h
UHK ungdom (11-14 år)	Nej	38x18 m / 40 x 20 m	Svandammshallarna, Gottsundaskolan (Eller annan stor/fullstor)	Inte angivet	42,5 h
UHK barn (6-10 år)	Nej	Gymnastikhall / 36x18 m	Idrottshallar som har tillgång till linjer för minihandboll för de yngsta.	Inte angivet	24,25 h (UHK har utöver detta bokat fler tider i efterhand)

Tabell 1 Översikt över önskad och tilldelad träningstid per typ av lag och förening. Tilldelad träningstid för UHK senior/junior avser fullstora hallar med klister, för UHK ungdom avses ej fullstora hallar med klister och fullstora hallar utan klister och för UHK barn avses ej fullstora hallar utan klister.

Seniorlagens förutsättningar för A-lagsspel

Uppsala HK:s seniorlag för herrar huserar för närvarande i division 2 och deras seniorlag för damer i division 1. Om herrlaget eller damlaget skulle avancera till en högre division kommer publikkravet från Svenska handbollsförbundet att vara 400 personer. Fyrishovs B-hall har en publikkapacitet på 329 personer. Detta innebär att den i dagsläget inte uppfyller de villkor som finns i Svenska handbollsförbundets arenabestämmelser för högre serier. Om föreningens långsiktiga mål att spela i allsvenskan för både herrar och damer realiseras kommer förbundskraven på publikkapacitet att vara 600 personer. Det framgår av arenabestämmelserna att dispens från dem kan beviljas i särskilda fall.

Avståndet mellan spelplanen och väggen/läktaren i Fyrishovs B-hall är 0,5 meter på långsidan och 1 meter på kortsidan. Detta innebär att Svenska handbollsförbundets rekommenderade avstånd för säkerhetszoner runt spelplanen på 1 meter på långsidan respektive 2 meter på kortsidan inte uppfylls. De entréer som finns i anslutning till B-hallen är inte heller anpassade för att arrangera större evenemang. Det finns inte heller någon möjlighet för personer med funktionsnedsättningar att ta sig upp på läktaren.

I dagsläget har Uppsala HK inte tillåtelse av Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB att spela alla sina hemmamatcher i Fyrishovs A-hall, som har en sittande läktare med plats för cirka 2000 personer. Orsaken till det är att en användning av klister påverkar golvytan som är av trä och ökar frekvensen för rengöring av det. Det finns således inga olägenheter med golvet i sig, utan påfrestningarna och livslängden på trägolvet påverkas enligt arenabolaget av klistret. Uppsala HK:s seniorlag för damer och herrar har emellertid för närvarande tillåtelse att en gång varje vår och en gång varje höst nyttja Fyrishovs A-hall för att spela en hemmamatch.

USIF arena och IFU arena är de övriga arenorna som uppfyller kraven för spel i en högre division. Det har emellertid inte varit aktuellt för Uppsala HK att spela matcher i någon av dessa anläggningar, eftersom de i huvudsak är avsedda för basket respektive innebandy.³⁰ Enligt det svenska handbollsförbundets arenabestämmelser är IFU arena den enda anläggning i Uppsala som idag har tillräckligt med kapacitet och möjligheter för att arrangera elitspel och landskamper i handboll.³¹ Att IFU arena är en arena som anses lämplig för större arrangemang bekräftas av det faktum att finalspelet i U-SM i handboll äger rum i anläggningen år 2022 och 2023. Evenemanget arrangeras gemensamt av Handbollsförbundet Öst, Destination Uppsala, IFU Arena och Svenska handbollsförbundet.³²

Idrottshallar som medger handbollsspel med klister

Klister får i dagsläget användas i två av kommunens fullstora idrottshallar (Fyrishovs B-hall och Tiundaskolan). Klister tillåts även i Svandammshallarnas stora hall och Gottsundaskolans idrottshall som båda är något mindre än en fullstor hall.

När Fyrishovs A & B-hall byggdes i slutet av 1960-talet var de tänkta som multiarenor. Det gjordes då inga anpassningar för att handbollsspel skulle bedrivas i anläggningen, eller att klister skulle användas. Detta medför att förutsättningarna för rengöring av klistret inte är optimala. I förrådet som finns i anslutning till spelplanen finns en bolltvätt, där bollarna rengörs. I dessa ytor finns det en problematik med att ytorna i anslutning till bolltvätten ofta är ostädade.

För att kunna tvätta händerna efter träning i Fyrishovs B-hall behöver spelarna gå till omklädningsrummet. För att komma dit behöver de både gå ned för trappor och öppna dörrar. Detta har orsakat att klister har fastnat på dessa ytor i samband med handbollsspel. Fyrishovs städmaskiner är även förvarade långt ifrån B-hallen i en annan del av anläggningen. Dessa utrymmen är inte byggda för dagens maskiner och har inte erforderliga golvbrunnar och övrig kringutrustning. Det medför att mycket tid tas i anspråk för att transportera utrustningen till och från hallen.

När Tiundaskolans idrottshall byggdes gjordes inga tillpassningar för handbollsspel och anläggningen är inte anpassad för att klister ska användas. I efterhand har det emellertid gjorts tillpassningar i lokalerna genom att en handtvätt och en bolltvätt har installerats. Handtvätten är placerad i direkt anslutning till spelplanen och bolltvätten finns i ett närliggande förråd. För att få bort klistret helt från händerna behövs även en tillgång till rinnande vatten. Närmaste handfat med vatten finns i omklädningsrummen. För att komma dit behöver de både öppna dörrar och slå in portkod, vilket har medfört att klister har fastnat på handtag och ytor för kodlås. Detta har skapat olägenheter för Tiundaskolans idrottsverksamhet, samt andra föreningar som bedriver träning i lokalerna. Skolans idrottslärare anser att klistersituationen påverkar undervisningen på ett negativt sätt. Detta eftersom det finns klister kvar både på bänkar, ribbstolar, läktare, rund handbollsmålet samt i förrådet runt bolltvätten. Skolans lokalvårdare vittnar om att detta har lett till en problematisk städsituation.

Uppsala HK:s möjligheter till egen hemvist

Idag hyr IFN (Idrott- och fritidsnämnden) genom fastighetsstaben hela idrottsanläggningar. Dessa ägs i sin tur av Skolfastigheter AB, Uppsala kommun arenor och fastigheter AB, samt andra aktörer. IFN hyr även in vissa timmar i andra

³⁰ Möte med Maria Leopardi 25 augusti

³¹ Skrivelse från Uppsala HK

³² [Äntligen startklart i Gjensidige USM - Svenska Handbollsforbundet \(svenskhandboll.se\)](https://www.svenskhandboll.se)

anläggningar som exempelvis IFU arena och Life Arena. Bokningsenheten fördelar sedan ut träningstider till föreningar i de anläggningar som IFN hyr. Avgifterna som föreningarna betalar är subventionerade enligt de av kommunfullmäktige beslutade markeringsavgifterna. Om en förening önskar en exklusivitet på en egen yta finansieras detta till självkostnadspris. Dessa regler gäller både för Uppsala HK och för övriga föreningar som är verksamma inom Uppsala kommun.

I nuläget är Svandammshallarna det som närmast kan beskrivas som en hemvist för Uppsala HK. De anser att det är positivt att de har tillgång till denna anläggning eftersom flera lag kan träna där samtidigt och att det uppstår en känsla av samhörighet i lokalerna. På grund av att spelplanen inte är fullstor samt att golvet är hårt anser Uppsala HK emellertid inte att anläggningen är anpassad för deras äldre lag.

Ett detaljplanearbete pågår för närvarande på kvarteret gymnastiken där Svandammshallarna är beläget. Detaljplanen förväntas som tidigast att vinna laga kraft under våren/sommaren år 2024. När detta sker kommer användningsområdet för platsen att ändras från idrottsanläggning till hotell. Om bygglov beviljas för detta kommer idrottshallarna att rivas. När detta sker kommer således inte Uppsala HK längre att ha möjlighet att träna i Svandammshallarna. Eftersom det råder en osäkerhet när detaljplanen vinner laga kraft, är det svårt att prognosticera när en eventuell rivning av anläggningen sker.³³

År 2024 kommer det färdigställas en fullstor (40 x 20 m) och en liten idrottshall (20 x 12 m) i det nya multihuset i Rosendal. Den mindre hallen lämpar sig väl för handbollsskolor och föreningens knattelag, samt för fysträning. I samband med projekteringen av denna hall har Uppsala HK tillsammans med kommunen haft tre möten. Under dessa har föreningen inkommit med inspel om hur anläggningen på bästa sätt kan tillpassas för handbollens behov. Den mindre och den större idrottshallen kommer att vara avskilda genom ridåväggar. Om ridåväggarna hissas upp kommer golvytan att vara 55 meter. Multihuset kommer även att innehålla ytor för café, aula, förråd, m.m. Uppsala HK kommer att ha en möjlighet att nyttja dessa ytor för möten, utbildningar, förvaring och andra användningsområden. Publikkapaciteten i Rosendalshallen beräknas till 150 personer.

Framtidsprognos

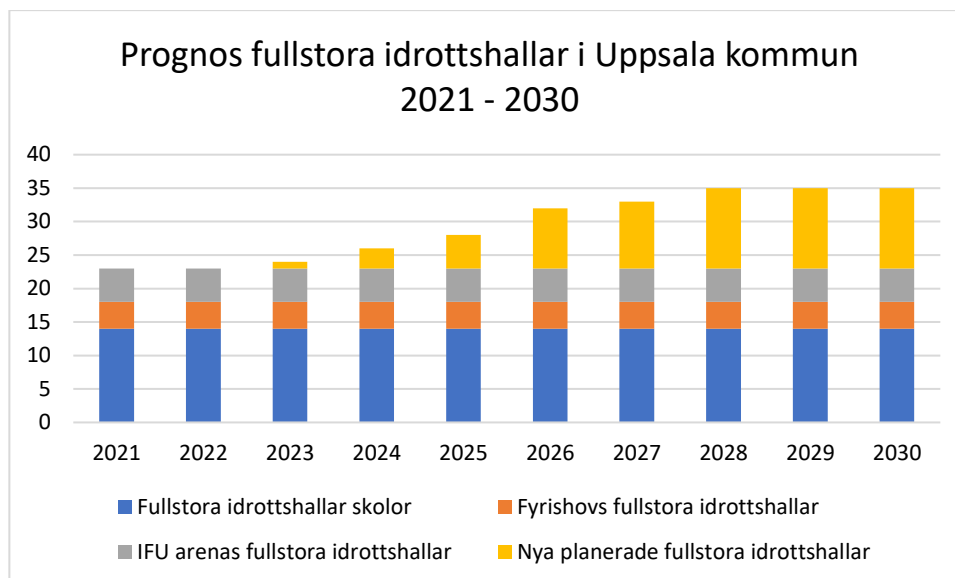
Per Ekberg på Svenska handbollsförbundet menar på att en förening som rekryterar spelare enligt Uppsala HK:s nuvarande metod har en tendens att växa och bli en större organisation. Om Uppsala HK fortsätter att arbeta enligt deras nuvarande metod tror Per Ekberg att handboll kommer att kunna bli en attraktiv sport i kommunen på längre sikt.³⁴ Handbollsförbundet Öst bedömer att Uppsala HK är en förening som växer och har kapacitet att bli större i framtiden. De anser vidare att det är viktigt att handbollen tar fart och utvecklas i Uppsala. Handbollsförbundet menar på att förutsättningarna för detta finns eftersom de anser att Uppsala HK har en stark organisation.³⁵

Enligt Uppsala kommuns lokalförsörjningsplan för idrott- och fritidsanläggningar planeras 12 nya fullstora idrottshallar att byggas i Uppsala kommun mellan år 2021 och 2030. Detta innebär att tillgången till antalet fullstora hallar förväntas att öka från 23 år 2021 till 35 år 2030. Enligt Uppsala kommuns befolkningsprognos förväntas antalet invånare att öka från 233 839 år 2020 till 261 058 år 2030.

³³ Möte med Lo Lennartsson, planarkitekt Uppsala kommun 1 november 2021

³⁴ Möte med Per Ekberg Svenska handbollsförbundet och Peter Gentzel Svensk elithandboll

³⁵ Möte med Anna Bisso Handbollsförbundet Öst, 22 september 2021

Figur 11 Prognos över antal fullstora idrottshallar i Uppsala kommun som Idrott- och fritidsnämnden har tillgång till mellan år 2021 och år 2030. Källa: www.uppsala.se och Lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar 2022 - 2026 med utblick till 2031.

Det prognostiserade antalet nya fullstora idrottshallar kombinerat med den förväntade befolkningsutvecklingen medför att tillgången till antalet fullstora hallar per invånare förväntas bli högre mellan år 2021 – 2030. År 2021 är tillgången till antalet fullstora hallar i Uppsala kommun 1 per 10 287 invånare, medan den förväntas att vara 1 per 7459 invånare år 2030.

När bokningsenheten på Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB fördelar träningstider till föreningarna tas hänsyn till hur många aktiva lag i seriespel varje förening har. Detta innebär att om Uppsala HK i linje med deras prognos växer som förening och utökar antalet lag i proportion till övriga föreningar, kommer de att tilldelas fler träningstider.

Beachhandboll

Beachhandboll är en form av handboll som spelas på underlaget sand och inbjuder till ett publikvänligt spel. Denna gren inom handboll är etablerad internationellt och växer i popularitet i Sverige. Enligt Svenska handbollsförbundet fanns det år 2020 cirka 60 beachhandbollsanläggningar i Sverige.

Spelplanen i beachhandboll är 27 meter lång och 12 meter bred. Planen omfattas av ett spelområde och två målområden. Underlaget på spelplanen ska bestå av ett minst 30–40 cm lager av sand. En säkerhetszon ska finnas på 3 meter runt spelplanen. Målen ska vara 3 meter breda och 2 m höga.³⁶

Idag bedriver Uppsala HK träning av handboll på sand under perioden maj – augusti. Säsongen avslutas med en beachcup under första veckan av augusti. Uppsala IF dåvarande handbollssektion startade år 2010 en cup i beachhandboll i Uppsala. Efter sammanslagningen år 2012 med HK 71 fortsatte cupverksamheten i Uppsala HK:s regi. Cupen spelas på de beachplaner som ligger i anslutning till idrottsanläggningen Campus 1477. Den är idag den största beachhandbollsturneringen i hela Mellansverige.³⁷ Uppsala HK arrangerar ett läger i beachhandboll på Campus 1477 och

³⁶ [Om beachhandboll - Svenska Handbollförbundet - IdrottOnline Forbund \(svenskhandboll.se\)](http://svenskhandboll.se)

³⁷ Uppsala HK:s skrivelse

Graneberg under flera veckor. Lägre möjliggör enligt föreningen att barn och ungdomar kan erbjudas meningsfulla dagsaktiviteter under sommarlovet.³⁸

5. Behovsanalys

I syfte att bearbeta Uppsala HK:s synpunkter på ett strukturerat sätt har stadsbyggnadsförvaltningen utifrån Uppsala HK:s skrivelse identifierat sex behov. I detta kapitel återges en sammanfattning, analys och bedömning av varje uppgivet behov. Utifrån denna anges ett flertal åtgärder som i den mån det är möjligt och anses befogat syftar till att tillgodose de uppgivna behoven. Uppsala HK:s skrivelse till Uppsala kommun finns att ta del av i sin helhet i bilaga 4.

Behov 1. Tillgången till halltider inom olika åldersgrupper

Föreningens uttryckta behov

Uppsala HK anser att de idag har ett behov på cirka 45 - 50 träningstimmar på vardagar (kl 17-22) i fullstora hallar som tillåter användning av klister, för deras äldre lag. Det motsvarar enligt dem samtliga tider i två fullstora hallar. Enligt egen utsago tilldelades föreningen 25 timmars träningstid säsongen 2021/2022 i de fullstora hallarna Fyrishov B och Tiundaskolan.

När det gäller föreningens bollskolor avsedda för barn anser Uppsala HK att de fått tillräckligt med träningstider för att kunna bedriva verksamhet säsongen 2021/2022. De menar emellertid på att det saknas mål och linjer för minihandboll i väldigt många hallar vilket gör att de behöver improvisera.

Uppsala HK anser att de erbjuds oproportionerligt sena träningstider på grund av deras användande av klister. De menar på att en fördelning av blocktider är en bra lösning för att komma runt denna problematik.

Uppsala HK tycker att Fyrishovs B-hall uppfyller deras behov vid träningar, och skulle gärna vilja ha tillgång till fler träningstider i Fyrishovs B-hall. Klubben anser emellertid att de med för kort varsel kan bli bortbokade när andra evenemang ordnas i hallen.

Analys och bedömning

Enligt Uppsala HK tilldelades de 25 timmar träningstimmar i veckan (måndag – fredag) i fullstora hallar som tillåter klister säsongen 2021 – 2022. Detta överensstämmer inte med Uppsala kommuns bokningsstatistik som anger att de tilldelades 34,5 timmar per vecka i sådana hallar. En anledning till denna skillnad är att Uppsala HK uppger att de tidigaste och senaste tilldelade tiderna ofta inte går att använda (16 - 17 och 22 - 23). Enligt Uppsala HK har de ett behov av att träna cirka 45–50 timmar i veckan i fullstora idrottshallar som tillåter klister. Deras egna angivna behov är således mer än de timmar de har tilldelats.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning utifrån statistikanalysen är att Uppsala HK:s tillgång till idrottshallar är förhållandevis god jämfört mot andra idrottsföreningar i Uppsala. Däremot går det att konstatera att tillgången till fullstora idrottshallar med måtten 40 x 20 m är något sämre än genomsnittet för kommunens föreningar. Inom handboll är det viktigare för de äldre ungdomslagen och seniorlagen att de möjlighet

³⁸ Uppsala HK:s skrivelse

att träna på en fullstor plan än inom flera andra sporter som exempelvis basket och volleyboll. Av denna anledning anser stadsbyggnadsförvaltningen att det är motiverat att en något större andel av Uppsala HK:s träningstimmar bör ske i fullstora idrottshallar där klister tillåts.

Utbudet av fullstora idrottshallar i Uppsala är emellertid begränsat, och det finns lag inom fler idrotter som inte kan träna i den omfattning eller i de idrottshallar som de önskar. När träningstider fördelas i fullstora idrottshallar kan således svåra avvägningar behöva göras av bokningsenheten. Vid dessa avvägningar är det emellertid viktigt att det finns en kunskap hos bokningsenheten på Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB om vikten att kunna bedriva träning på en fullstor plan med klister vid handbollsspel. Enligt Uppsala kommuns lokalförsörjningsplan för idrotts- och fritidsanläggningar planeras ett stort antal nya fullstora idrottshallar att färdigställas inom de närmaste tio åren. Med bakgrund av detta bedömer stadsbyggnadsförvaltningen att Uppsala HK:s tillgång till träningstider i fullstora hallar kommer att förbättras.

Idag är det relativt få idrottshallar i Uppsala kommun som har linjer för minihandboll utritade. I syfte att öka tillgången till korrekta spelplaner för de yngsta handbollsspelarna, bedömer stadsbyggnadsförvaltningen att linjer för minihandboll bör ritas ut när golv i befintliga idrottshallar byts ut och när nya anläggningar byggs.

Det gällande uppdragsavtalet som reglerar bokningarna i Fyrishovs B-hall medför att avbokningar av dessa kan ske fram till tre veckor innan inbokad aktivitet. Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning är att det är svårt att förändra den nuvarande situationen så länge avtalet gäller. Det är emellertid viktigt att Uppsala kommun arenor och fastigheter AB har en god dialog med Uppsala HK, samt strävar efter att avbokningar sker med så stor framförhållning som möjligt.

Uppsala HK:s avbokade tider i Fyrishovs B-hall behöver till skillnad från många andra idrotter, ersättas av tider i andra hallar som tillåter användning av klister. Detta gör att det är svårare för dem än för många andra föreningar att använda de ersättningsstider som erbjuds. På längre sikt kan det av denna anledning finnas anledning att utreda om de istället bör tilldelas träningstider i en annan fullstor hall som tillåter klister.

Åtgärder

- Säkerhetsställ att de verksamheter som ansvarar för utbokning av idrottsanläggningar har kunskap om Uppsala HK:s behov av att spela i fullstora hallar som tillåter användning av klister
- När träningstider för Uppsala HK fördelas ska hänsyn tas till hur många lag som har spelare över femton år, i syfte att fördela träningstiderna proportionerligt utifrån åldersfördelning och behovet att träna med klister.
- Vid nybyggnad av idrottshallar ska om möjligt linjer för minihandboll anläggas.
- Koncentrera Uppsala HK:s träningar där klister används till blocktider i så få idrottshallar som möjligt
- Undersök vidare möjligheterna att tillpassa någon av de planerade idrottshallarna för handbollsspel med klister

Behov 2. Bättre förutsättningar för elitspel och större arrangemang

Föreningens uttryckta behov

Uppsala HK anser att deras verksamhet idag begränsas rent sportsligt av att deras seniorlag behöver spela sina hemmamatcher i Fyrishovs B-hall. Detta eftersom de anser att publikkapaciteten är för liten.³⁹

Analys och bedömning

Uppsala HK är i dagsläget missnöjda över att spela sina seniormatcher i Fyrishovs B-hall. Eftersom Fyrishovs B-hall i dagsläget uppfyller Svenska handbollsförbundets arenakrav för lägre divisioner anser stadsbyggnadsförvaltningen att seniorlagen tillsvidare kan fortsätta att spela matcher i hallen.

Om Uppsala HK:s seniorlag för herrar eller damer avancerar i seriesystemet finns det en risk att Fyrishovs B-hall inte uppfyller arenakraven. Publikkapaciteten i Fyrishovs B-hall är endast något under nuvarande publikkraven från Svenska handbollsförbundet och svensk elithandboll. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att det kan finnas möjligheter för lagen att beviljas dispens under en övergångsperiod. Det råder även en osäkerhet om det i framtiden kommer att ske några förändringar i Svenska handbollsförbundets arenabestämmelser.

Om Uppsala HK:s herrlag eller damlag avancerar i seriesystemet kan åtgärder behöva vidtas för att Svenska handbollsförbundets arenakrav ska uppfyllas. Eftersom de i dagsläget inte har tillåtelse att regelbundet spela i någon av kommunens större arenor, är det osäkert hur detta behov i så fall ska kunna tillgodoses.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är svårt att bedöma hur ett avancemang till högre serier för Uppsala HK:s seniorlag påverkar antalet åskådare på matcherna. Vid en bedömning av Uppsala HK:s behov av en större anläggning för A-lagsspel ska även hänsyn tas till seniorlagens publiksnitt.

Förslag på åtgärder

- Om behov uppstår utan att en långsiktig lösning är på plats, bör dispens sökas så att Uppsala HK ska få spela sina A-lagsmatcher i Fyrishovs B-hall
- Om behov uppstår, utred i första hand möjligheterna för seniorlagen att spela matcher i Fyrishovs A-hall
- Behovet av en anläggning som uppfyller Svenska handbollsförbundets arenakrav följs upp som en del i stadsbyggnadsförvaltningens omvärldsanalys av idrotten

Behov 3. Användning av klister i samband med träningar och matcher

Föreningens uttryckta behov

Uppsala HK anser att de idrottsanläggningar de bedriver träning i ska vara anpassade för att klister ska användas. Detta innebär enligt föreningen att förutsättningarna för att kunna tvätta bort klistret ska vara goda. Därför krävs det enligt Uppsala HK att det finns möjlighet till rengöring av händer samt bollrengöring i direkt anslutning till spelplanen.

Uppsala HK anger i sin skrivelse att de är medvetna om att andra idrotter inte är så förtjusta i deras användande av klister.⁴⁰ På grund av de olägenheter det medför för

³⁹ Skrivelse från Uppsala HK

⁴⁰ Skrivelse från Uppsala HK

andra idrotter, anser Uppsala HK att all deras verksamhet som bedrivs med klister med fördel kan bedrivas i hallar där det endast spelas handboll.⁴¹

Analys och bedömning

Klister utgör en betydande del av handbollen för personer som är 15 år och äldre. Stadsbyggnadsförvaltningen anser att ett totalt förbud av klistret inte är genomförbart om handbollsverksamhet för personer över 15 år ska kunna bedrivas.

Det råder en målkonflikt mellan Uppsala HK:s behov av att använda klister och de olägenheter klistret medför. Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är viktigt att det finns goda förutsättningar för Uppsala HK att rengöra både händer och utrustning från klistret. Detta innebär att handtvätt och bolltvätt ska vara placerade nära spelplanen, samt att det i anslutning till spelplanen helst bör vara möjligt att tvätta händerna med vatten.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att ingen av de fullstora idrottshallar som Uppsala HK nyttjar idag är optimalt anpassade för att klister ska användas. Det faktum att dessa hallar saknar tillgång till handtvätt med vatten vid spelplanen, gör att det bedöms som komplicerat att förändra detta. Vid planering av kommande fullstora idrottshallar bör det utredas om tillpassningar för handbollen kan göras, så att spel med klister på sikt istället kan utövas i andra fullstora idrottshallar.

När den nya idrottshallen i Rosendal är färdigställd kommer Uppsala HK att träna i en ny fullstor idrottshall där tillpassningar har gjorts för att klister ska användas. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att möjligheterna för att hålla rent och snyggt i denna idrottshall blir bättre än i de befintliga fullstora hallar där klister används.

Uppsala HK har ett eget ansvar att efter bästa förmåga hålla rent efter sig i de anläggningar de tränar med klister. Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det ska förtydligas hur klubben på egen hand ska hålla rent och snyggt i lokalerna genom instruktioner och regler.

En annan framkomlig metod som använts i referenskommuner är gemensamma möten mellan kommunen, handbollsklubben samt övriga verksamheter som nyttjar idrottshallen. Med bakgrund av detta bör det övervägas om Stadsbyggnadsförvaltningen och/eller Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB kan anordna liknande dialogmöten. Syftet med mötena är att gemensamt diskutera och hitta lösningar på hur klisterfrågan kan hanteras på bästa sätt.

Åtgärder

- Ta fram tydliga instruktioner och regler om hur städningen ska skötas av handbollsklubbar när klister används vid träning
- De som ansvarar för driften av idrottsanläggningar ska säkerhetsställa att handtvätt och bolltvätt finns i direkt anslutning till spelplanen i samtliga idrottshallar där klister används
- Undersök möjligheten att installera ett vattenanslutet handfat i anslutning till spelplanen i Tiundaskolans idrottshall för att underlätta handtvätt
- Säkerställ att de lokalvårdare som städar i idrottshallar där klister används har tillgång till rätt utrustning och har den kunskap som krävs för att städa bort klistret

⁴¹ Skrivelse från Uppsala HK

- Vid behov, bjud in till dialogmöten för hur klisterfrågan hanteras där Uppsala HK och andra aktörer som nyttjar idrottshallen deltar

Behov 4. Uppsala HK vill ha en egen hemvist

Föreningens uttryckta behov

Uppsala HK menar på att de har ett behov av en egen ”hemmaborg” där de har högsta prioritet och kan utveckla sin verksamhet. I denna anläggning önskar de kunna knyta ihop sin verksamhet där de har all sin träning för äldre juniorer och seniorer på samma plats. De anser även att utbildning av ledare, tränare, funktionärer och domare ska kunna ske på platsen.

En ny handbollsanläggning bör enligt Uppsala HK innehålla ett lämpligt antal sporthallar, varav en med publikkapacitet för minst allsvenskt spel (600 åskådare). Den bör även enligt klubben innehålla ”tvättstationer” för att ta bort klister från händer, uppställningsplats för skurmaskin, samt även innehålla fysträningslokal/gym, förråd, kanslimöjlighet, café, samlingslokaler, ytor anpassade för e-sport och en beachhall. Lokalerna ska vara handikappanpassade för både föreningens spelare inom parahandboll och besökare. Det behövs även bra parkeringsmöjligheter för spelare, ledare, domare, gästlande lag, supportrar m fl.

Analys och bedömning

Idag har Uppsala HK per definition inte någon egen hemvist, utan att de hyr in sig i anläggningar som Idrott- och fritidsnämnden upplåter. De har emellertid precis som kommunens övriga föreningar möjlighet att till självkostnadspris hyra in sig exklusivt i de anläggningar som finns tillgängliga.

En anläggning kan uppfattas som en form av hemvist om den är anpassad för att en viss sport ska utövas i den och en specifik förening tilldelas en stor del av de bokningsbara tiderna. Den idrottshall som planeras i Rosendals nya multihall kommer till stor del vara tillpassad för att Handboll ska utövas. Denna hall planeras att innehålla en fullstor hall och en mindre hall. Två hallar bredvid varandra gör det möjligt för två olika lag inom Uppsala HK att bedriva träning samtidigt. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att detta kan öka möjligheten till social interaktion mellan lag inom föreningen, vilket bidrar till att skapa en samhörighet inom Uppsala HK. Ett sätt att ytterligare öka hemmakänslan för Uppsala HK, är att de tillåts att inreda hallen med vissa inventarier som exempelvis flaggor eller klubbmärken.

Den nya multihallen i Rosendal kommer att vara lättillgänglig med cykel från de centrala delarna av Uppsala. Möjligheten att ta sig till hallen med kollektivtrafik kommer även vara god. I nära anslutning till den befintliga brandstationen planeras mobilitetshuset Brandmästaren. Det kommer att innehålla totalt 600 parkeringsplatser, med tillgång till gästparkeringar. Avståndet mellan hallen i Rosendal och mobilitetshuset Brandmästaren kommer att vara cirka 200 meter. Stadsbyggnadsförvaltningens sammanvägda bedömning är att tillgängligheten till Rosendals nya multihall kommer att vara god.⁴²

Åtgärder

- Ersätt Uppsala HK:s tilldelade träningstider som försvinner i Svandammshallarna med tider i den nya idrottshallen i Rosendal

⁴² [Cykel, kollektivtrafik och bil i Rosendal - så är det tänkt \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/nyheter/2022/05/12/cykel-kollektivtrafik-och-bil-i-rosendal-sa-ar-det-tankt)

- Undersök möjligheten till att ge Uppsala HK tillåtelse att använda egna inventarier för att inreda den nya idrottshallen i Rosendal

Behov 5. Uppsala HK:s prognos förutspår att föreningen kommer att växa

Föreningens uttryckta behov

Enligt Uppsala HK:s medlemsregister hade de 748 spelare den 30 april år 2021. Deras målsättning och prognos är att antalet spelare kommer att öka till 1000 år 2024 och 1500 år 2030. Som en konsekvens av bollskolor som bedrivs sker bedöms ökningen av spelare omfatta de yngsta åldrarna i ett första skede. När spelarna som börjat spela handboll i samband med handbollsskolorna sedan blir äldre bedömer Uppsala HK att en stor ökning även kommer att ske i de äldre åldrarna.

Ålder	År 2019	År 2021	Prognos år 2024	Prognos år 2030	Idrottsanläggning
6 - 8 år	31	286	375	450	gymnastikhall
9 - 10 år	75	82	200	250	36x18m
11 - 12 år	90	92	180	200	38x18m
13 - 14 år	92	79	80	160	40x20m
15 - 16 år	61	60	60	120	40x20m klister
17 - 18 år	42	23	40	80	40x20m klister
Seniorer	47	71	80	100	40x20m klister
Motion	0	44	60	100	40x20m klister
Para	0	11	25	40	handikappanpassad
Totalt	438	748	1100	1500	

Det faktum att Uppsala HK bedömer att klubbens spelarantal kommer att öka från 748 till 1500 mellan år 2021 och 2030, medför att de även förutspår att deras behov av antal träningstimmar kommer att fördubblas under tidsperioden. Det som i synnerhet blir en utmaning blir enligt dem att är att tillgodose det ökade behovet av träningstimmar där klister tillåts.

Analys och bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är viktigt att beakta att Uppsala HK:s uppskattning över antalet aktiva spelare för år 2024 och år 2030 är en prognos och därmed inget som kommer att inträffa med säkerhet. Både Svenska handbollsförbundet och Handbollsförbundet Öst bedömer emellertid att förutsättningarna för Uppsala HK att växa är goda. Att handboll i dagsläget är en relativt liten sport i förhållande till flera andra bollsporter i Uppsala är en annan faktor som ger anledning att tro att det finns en potential för Uppsala HK att öka sitt medlemsantal.

Uppsala HK:s framtidsprognos innebär en fördubbling av antalet spelare mellan 2021 och 2030. Om Uppsala HK:s lag i framtiden skulle utgöra en större andel av det totala antalet lag i seriespel i kommunen, kommer de enligt bokningsenhetens rutiner att tilldelas ett ökat antal träningstimmar. Vid en tillväxt av medlemmar i Uppsala HK bedöms de nuvarande rutinerna kunna säkerhetsställa att föreningens behov kan tillgodoses. Om inte utbudet av idrottshallar skulle öka i samma omfattning finns det emellertid en risk att antalet tilldelade timmar per lag i seriespel blir mindre.

Lokalförsörjningsplanen för idrott- och fritidsanläggningar visar att tillgången till fullstora idrottshallar i Uppsala kommun kommer att förbättras mellan år 2021 och 2030. Detta medför att möjligheten till att tillgodose Handbollen och andra idrotters behov av idrottshallar med måtten 40 x 20 m förväntas öka.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser således att det på sikt kommer att finnas förbättrade förutsättningar att tillgodose Uppsala HK:s behov av träningstider i fullstora hallar där klister tillåts. I och med att inte de första planerade nya fullstora idrottshallarna inte kommer att vara färdigställda förrän år 2023 - 2024, är bedömningen att det fortsatt kommer vara en konkurrens om halltider de närmaste åren.

Åtgärder

- Handbollens anläggningsbehov följs upp som en del i stadsbyggnadsförvaltningens omvärldsanalys av idrotten

Behov 6. Beachhandbollens anläggningsbehov

Föreningens uttryckta behov

Uppsala HK vill utveckla sin verksamhet och ta steget till internationell beachhandboll. De anser emellertid att förutsättningarna för detta idag saknas. Det vore enligt Uppsala HK optimalt att anlägga 4 - 5 beachplaner i direkt anslutning till en hemvist för att kunna utnyttja befintliga faciliteter vid cuper och läger. Optimalt vore enligt dem om det även fanns en inomhushall för beachhandboll. Enligt Uppsala HK finns det ett behov av flera planer för beachhandboll på ett samlat område än de två befintliga som finns idag. De anser även att det bör finnas möjligheter att byta om i närheten av beachhandbollsplanerna, samt att kommunikationerna till anläggningen ska vara goda.⁴³

Analys och bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att det främst är under speciella tillfällen som exempelvis cuper och läger som Uppsala HK är i behov av en större sammanhängande yta om 4 - 5 beachplaner. Två beachhandbollsplaner anses som tillräckligt för att Uppsala HK ska kunna bedriva träning inom beachhandboll mellan maj – augusti.

En större sammanhängande yta av sand skulle kunna samnyttjas med andra beachsporter som exempelvis beachvolleyboll. Detta skulle vara möjligt eftersom stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att det går att ändra platsens användningsområde från en beachhandbollsplan till en spelplan inom en annan beachidrott. När det inte pågår någon verksamhet på platsen, så skulle en sådan yta kunna användas för spontanidrott.

Det är i svårt att i dagsläget peka ut en specifik plats där en sandyta med plats för 4 - 5 beachhandbollsplaner kan anläggas. När Uppsala kommun arbetar med stadsutveckling är det därför viktigt att behovet av idrottsytor för beachsporter synliggörs. Ett eventuellt anläggande av en större beachyta bör ske inom ett befintligt stadsbyggnadsprojekt. Eftersom marktillgången i Uppsala kommun är begränsad bedömer stadsbyggnadsförvaltningen att det inte är möjligt att anlägga en större yta för beachidrott i anslutning till någon av fullstora idrottshallar som Uppsala HK idag huserar i.

⁴³ Uppsala HK:s skrivelse

Beachhandboll är en idrott som växer i popularitet och stadsbyggnadsförvaltningen bör fortsätta att bevaka utvecklingen. I den händelse sporten fortsätter att växa bedöms möjligheterna att anlägga en större yta för beachidrott inom ett befintligt stadsbyggnadsprojekt att öka.

Åtgärder

- Beachhandbollens behov i Uppsala följs upp som en del i stadsbyggnadsförvaltningens omvärldsanalys av idrotten
- Undersök möjligheten att anlägga en större yta för beachidrott inom ett befintligt stadsbyggnadsprojekt

Bilaga 2. Riktlinjer från Svenska handbollsförbundet

Handbollens spelregler regleras av Svenska handbollsförbundets regelböcker, som består av kommentarer, domartecken, klarlägganden till spelreglerna och reglementet för avbytarområdet. De innehåller även riktlinjer domare och måttstorlekar för spelplan och mål. Denna bilaga är ett utdrag från Svenska handbollsförbundets regelböcker.¹

Kategorisering av spelare

Enligt Svenska handbollsförbundets tävlingsbestämmelser kategoriseras handbollsspelare i följande åldersklasser:

Barn: **Från U7 till U11**

Yngre ungdom: **Från U12 till U15**

Äldre ungdom: **Från U16 till U19**

Svenska handbollsförbundet och barnhandboll

Svenska handbollsförbundet anser att barnhandboll ska präglas av ett spel som är anpassat efter barnens individuella och fysiska förutsättningar. Det bör enligt dem finnas en naturlig utveckling i förhållande till utmaningar, svårigheter och komplexitet. Barnen som spelar handboll ska ges ett stort engagemang och möjlighet till mycket bollkontakt. De former av matchspel som erbjuds är enligt Svenska handbollsförbundet helt avgörande.

Innehållet och matchaktiviteten i handboll för barn 6–11 år ska vara i stort sett densamma i hela Sverige. Vissa justeringar kan emellertid göras av de enskilda distrikten utifrån att de geografiska avstånden och tillgången till hallar kan skilja sig åt.

Enligt Svenska handbollsförbundet ska barnhandboll:

- ge goda upplevelser för de spelare som deltar.
- ge utveckling av alla spelets faser så som genombrott, skott och rörelse.
- syfta till att hålla bollen i spel utan onödiga avbrott.
- genomföras av färre spelare vid varje matchtillfälle för att ge varje spelare mer speltid. Mer speltid ger större glädje.
- ha ett mindre taktiskt fokus så som spel och försvarsuppställningar.
- ge en naturlig progression där spelformen följer spelarnas individuella utveckling.²

Planstorlekar & målstorlekar

Minihandbollsplan

Minihandbollsplan: 20 m (alt hallens bredd) x 12 m.

Minihandbollsmål: 2 m x 1,70 m.³

¹ [Spelregler i handboll - Svenska Handbollförbundet \(svenskhandboll.se\)](https://www.svenskhandboll.se/Spelregler-i-handboll-Svenska-Handbollforbundet-svenskhandboll.se)

² [Förändringar i minihandbollens regelverk - Svenska Handbollförbundet \(svenskhandboll.se\)](https://www.svenskhandboll.se/Foerandringar-i-minihandbollens-regelverk-Svenska-Handbollforbundet-svenskhandboll.se)

³ [t-vingbest-mmelser f-r barn och ungdomar -publik.pdf \(svenskhandboll.se\)](https://www.svenskhandboll.se/tvlingbest-mmelser-f-r-barn-och-ungdomar-publik.pdf)

Idén med minihandboll baseras på att en snällare och mer mjuk boll används i spelet. Detta ökar möjligheterna att fånga, kasta och modet för målvakten att rädda bollen. Minihandboll spelas med fyra utespelare och en målvakt.⁴

Kortbaneplan

Kortbaneplan: 26 m x 20 m.

Mål på kortbaneplan: 3 m x 2 m.⁵

Ett handbollskoncept från Danmark som implementerades i Sverige under våren 2020 är kortbanespel, där spelytan är 26 x 20 meter. Detta är 14 meter kortare än en vanlig handbollsplan som är 40 x 20 meter. Enligt Danska handbollsförbundet skapar kortbanespel förutsättningar för att bättre kunna utnyttja en traditionell idrottshall och ger även ett spel som innehåller mer aktivitet, ökad rörelse och mer bollkontakt. Vid planering av en ny idrottshall eller i en konvertering av en befintlig plan är det möjligt att bredvid kortplanen ha en minihandbollsplan på 20 x 12 meter. Eftersom handbollsspel då kan pågå på de båda planerna samtidigt skapas det möjligheter för fler personer att träna i de yngre åldersskullarna.

Fullstor handbollsplan

Stor spelplan: 40 m x 20 m

Mål på stor spelplan: 3 m x 2m.

Mål på stor plan med påhängsribba: 3 x 1,70 m. Påhängsribban för barn i åldern 10 - 11 år ska vara 30 cm hög och 2,97 meter lång och fästs på de ordinarie målen.⁶

Enligt Svenska handbollsförbundets riktlinjer är en godkänd spelplan för handbollsspel en rektangel med en längd av 40 meter och en bredd av 20 meter. Planen ska innehålla två målgårdar och ett spelfält. Långsidorna längs planen benämns som sidlinjer och kortsidorna benämns som mållinje (mellan stolparna) och yttre mållinje (på båda sidorna om målet). Svenska handbollsförbundet anger även att det är önskvärt med en säkerhetszon runt om spelplanen. Denna zon bör uppgå till minst en meter bredvid sidlinjen och två meter bakom den yttre mållinjen.⁷ Även Handbollsförbundet Öst menar på att säkerhetszoner runt planen har stor betydelse vid handbollsspel. De anser att en hall som har måtten 40 m x 20 i praktiken blir mindre om dessa zoner saknas.⁸

⁴ [StHF Minihandboll 20-21 \(1\).pdf \(skuruhandboll.se\)](#)

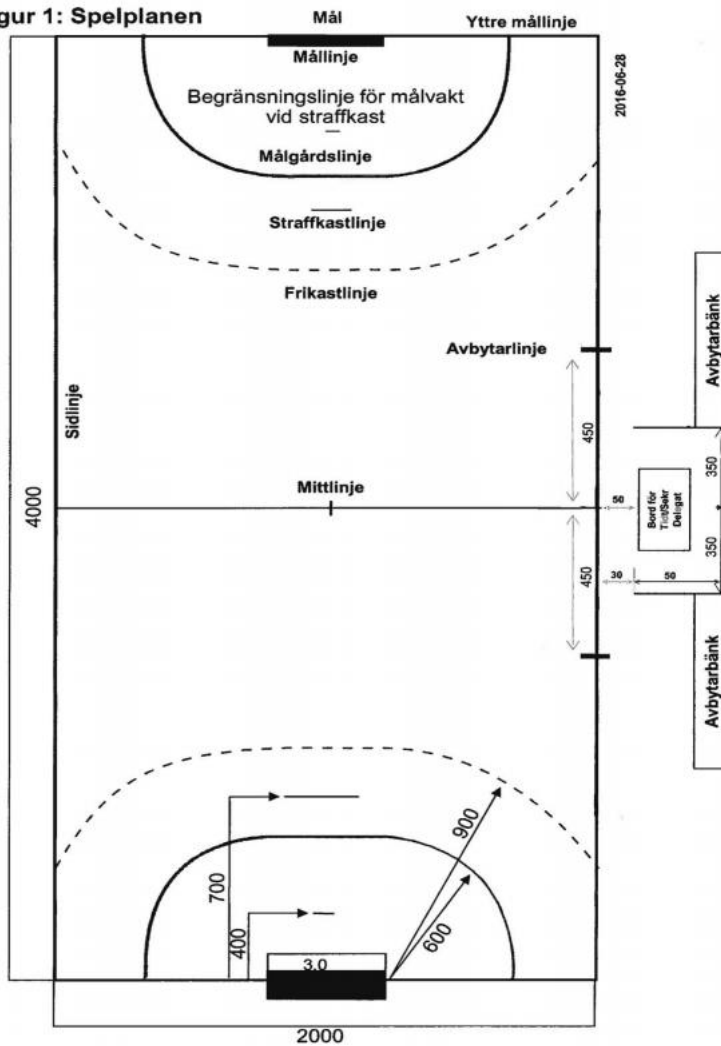
⁵ [t-vlingsbest-mmelser f-r barn och ungdomar -publik.pdf \(svenskhandboll.se\)](#)

⁶ [t-vlingsbest-mmelser f-r barn och ungdomar -publik.pdf \(svenskhandboll.se\)](#)

⁷ [2016 regel 1.pdf \(svenskhandboll.se\)](#)

⁸ Möte med Handbollsförbundet Öst 22 september 2021

Figur 1: Spelplanen

Figur 1 Spelplan enligt Svenska handbollsförbundets regelbok. Källa: Svenska handbollsförbundet

Svenska handbollsförbundets regelbok anger även hur de olika linjerna ska vara placerade på spelplanen. De linjer som omfattas av regelboken är mållinje, yttre mållinje, målgårdslinje, straffkastlinje, frikastlinje, målvaktens begränsningslinje, mittlinje och avbytarlinje. Handbollsmålet ska vara placerat i mitten av den yttre mållinjen och ska sitta fast i antingen golvet eller väggen bakom. Invändigt ska målet vara två meter högt och tre meter brett.⁹

Enligt Svenska handbollsförbundet rekommenderas följande spelformer för de olika åldersklasserna:

- U6-U8: Välj mellan handbollsfestival och minihandboll
- U9: Välj mellan Minihandboll och kortplanespel
- U10-11: Kortplanespel eller 5 mot 5 spel på stor plan
- U12-Senior: Storplanspel 6 mot 6¹⁰

⁹ [2016 regel 1.pdf \(svenskhandboll.se\)](#)

¹⁰ [nya regler minihandboll 2020-2021.pdf \(svenskhandboll.se\)](#)

Arenabestämmelser för svensk handboll

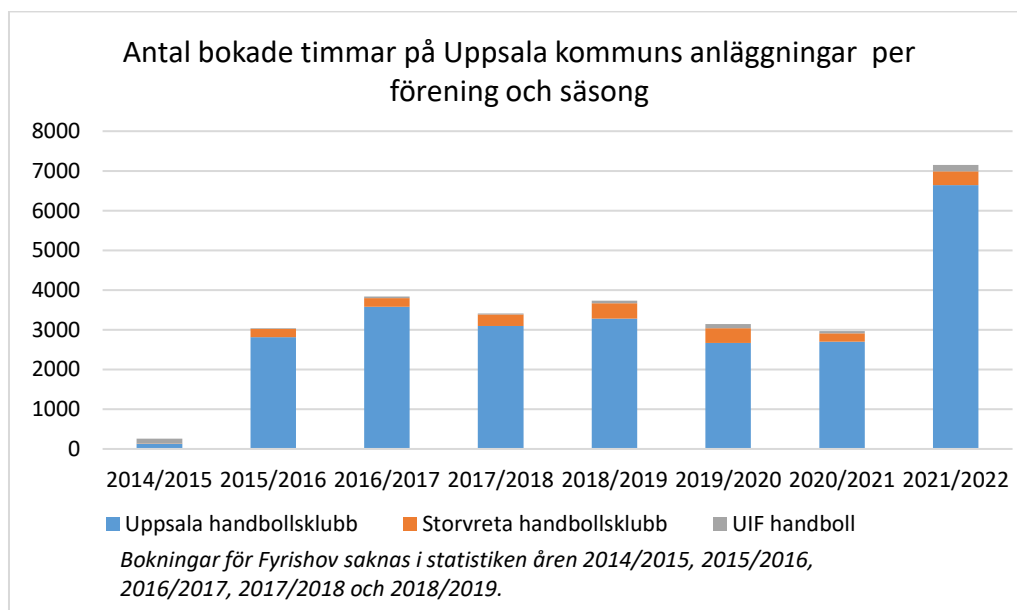
De gällande arenabestämmelserna i Sverige är fastställda av Svenska handbollsförbundet och svensk elithandboll. Förbunden anser gemensamt att arenan är en viktig förutsättning för att handbollen ska kunna stärka sin konkurrenskraft.¹¹

Arenabestämmelser för svensk handboll				
Villkor	Seriespel division 1 och nedåt	SHE & Dam- och Herrallsvenskan	Handbollsligan samt SM-final damer	Europacupmatcher (enligt EHF:s direktiv)
Spelytor	40 x 20 m (exklusive evenemangs- och säkerhetsyta). Undantag kan sökas vid annan spelyta	40 x 20 m (exklusive evenemangs och säkerhetsyta)	40 x 20 m (exklusive evenemangs och säkerhetsyta)	40 x 20 m (exklusive evenemangs och säkerhetsyta)
Totalyta inklusive säkerhetsyta	---	43 x 22 m Takhöjd: minst 7 meter Vid nybyggnation 44x24 m (takhöjd minst 7 m)	43 x 22 m Takhöjd: minst 7 meter Vid nybyggnation 44x24 m (takhöjd minst 7 m)	44 x 24 m Takhöjd: Minst 7 m
Publikkapacitet	Minimum 400 platser vid spel i herrar division 1.	Minimum 600 platser varav 400 sittplatser. Vid nybyggnation rekommenderas 1 500 platser och sittplatsläktare på båda långsidor. För damallsvenskan gäller 400 platser.	Minimum 1500 platser med sittplatsläktare på båda långsidorna. Vid om- och nybyggnation rekommenderas 2 500 platser varav minst 2 000 sittplatser.	Minimum 2 500 platser med sittplatsläktare på båda långsidorna.
Arenor i Uppsala som uppfyller kraven	Samtliga av kommunens idrottshallar som har måtten 40 x 20 exkl säkerhetszon (Undantag för herrar i division 1)	IFU arena A-hall, Fyrishovs A-hall, och USIF Arena	IFU arena A-hall och Fyrishov A-hall	IFU arena A-hall

¹¹ [tb-2021-2022-alla-sidor-samlat.pdf \(svenskhandboll.se\)](#)

Bilaga 3. Nuvarande lokalutnyttjande för handbollen i Uppsala kommun

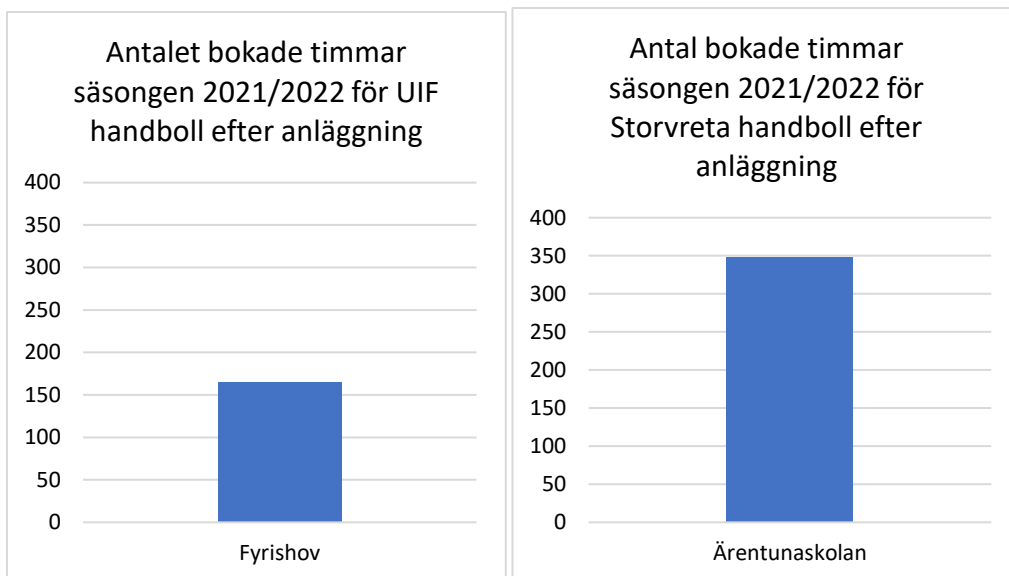
Uppsala HK har under de senaste åren stått för den överväldigande majoriteten av de bokningar i kommunens idrottsanläggningar som avsett handbollsspel. Säsongen 2021/2022 bokades 93 procent av halltiderna för handboll av Uppsala HK, 5 procent av Storvreta HK och 2 procent av UIF handboll.

Figur 1 Statistik över antalet bokade timmar i kommunens idrottsanläggningar för handbollsföreningar i Uppsala kommun. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik

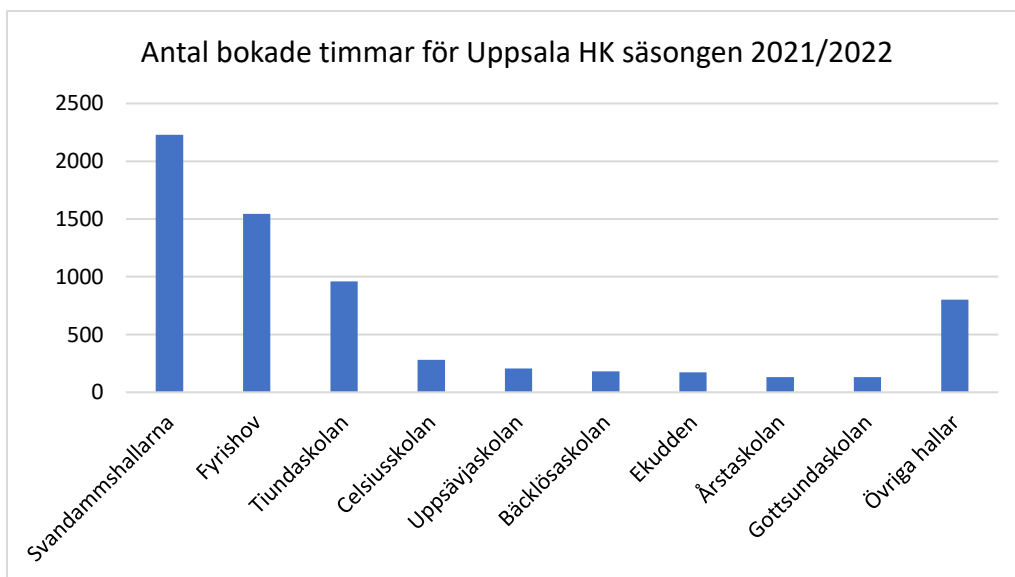
Sett över tid var det totala antalet bokade timmar för handbollsspel mellan säsongen 2014/2015 och 2020/2021 relativt likartad, med en liten minskning säsongerna 2019/2020 och 2020/2021. Antalet bokningar dessa två säsonger påverkades i stor utsträckning av de restriktioner som infördes i samband med covid-19pandemin. En annan faktor som påverkar statistiken är att bokningarna i Fyrishovs idrottshallar inte är inkluderad till och med säsongen 2018/2019. Dessa faktorer gör att det är svårt att utifrån statistiken identifiera någon form av trend i bokningsfrekvensen för handbollsklubbarna mellan säsongen 2014/2015 och 2020/2021.

Säsongen 2021/2022 ökade antalet bokade timmar i kommunens idrottsanläggningar stort för Uppsala HK. Ökningen är en konsekvens av klubbens satsning på bollskoleverksamhet och gäller huvudsakligen ej fullstora idrottshallar fördelat runt om i hela kommunen. Denna ökning är stor jämfört mot tidigare år även om alla bokningar i Fyrishov skulle uteslutas ur statistiken. Ökningen sammanfaller med att antalet medlemmar i Uppsala HK ökade år 2021 i jämförelse mot tidigare år.

Figur 2 Antalet bokade timmar i Uppsala kommuns anläggningar 1 juli 2021 – 30 juni 2022 för UIF handboll och Storvreta handboll efter anläggning. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

UIF handboll bokade totalt 166 timmar i kommunens anläggningar säsongen 2021/2022. Klubben som endast har ett seniorlag på herrsidan valde att boka all denna tid i Fyrishov (B-hallen). Storvreta handboll bokade totalt 348 timmar i kommunens anläggningar säsongen 2021/2022. Med anledning av att klubbens upptagningsområde huvudsakligen var Storvreta, Vattholma och Skyttorp bokades samtliga av dessa timmar i Ärentunahallen. Eftersom Storvreta HK endast bedrev ungdomsverksamhet fanns inget krav från klubben att använda klister under sina träningar. Klubben är numera nedlagd och verksamheten och därmed även bokningstimmarna ingår istället inom ramen för Uppsala HK:s verksamhet.

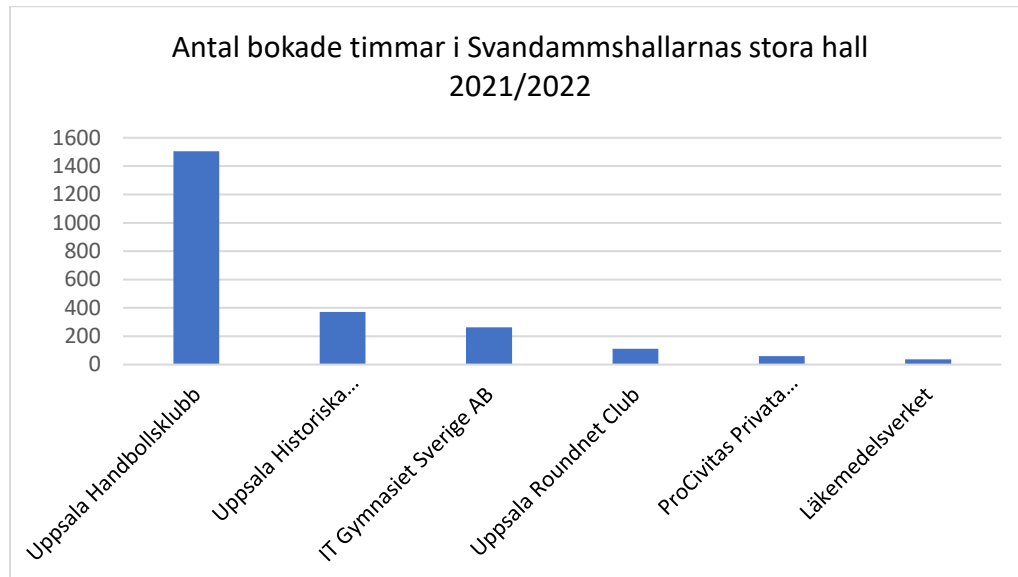
Figur 3 Antalet bokade timmar av Uppsala HK mellan 1 juli 2021 - 30 juni 2022 efter anläggning. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik

I dagsläget huserar Uppsala HK till största del i Svandammshallarna, Fyrishov (B-hallen) och Tiundaskolans idrottshall. Detta är de tre större idrottshallar som klubben har möjlighet att använda klister i samband med träningar och matcher. Detta innebär att det är dessa tre idrottsanläggningar som är aktuella att boka för Uppsala HK när träningar ska bedrivas för ungdomar som är 15 år eller

äldre. Tiundaskolans idrottshall och Fyrishov (B-hallen) är fullstora med ett mått på 40 m x 20, medan Svandammshallarnas stora hall har måtten 36,5 x 18 m. Av de 2 229 timmar som bokades i Svandammshallarna bokades 1 505 timmar i den stora hallen och 724 timmar i den mindre hallen.

Svandammshallarna

Svandammshallarna består av två hallar varav den ena (Svandammshallen 2) är en liten idrottshall och den andra något mindre än en fullstor hall med måtten 36,5 m x 18 m (Svandammshallen 1). Båda dessa hallar har linjer utritade för handbollsspel, den lilla hallen endast för minihandboll.¹

Figur 4 Antalet bokade timmar i Svandammshallarnas stora hall mellan 1 juli 2021 och 30 juni 2022 efter förening/organisation som har bokat anläggningen. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

Uppsala HK bokade totalt 1505 timmar i Svandammshallarnas stora hall säsongen 2021/2022. Detta motsvarar 64 procent av det totala antalet bokade timmar i idrottshallen under säsongen. Värt att notera är även att 322 timmar (14 procent) bokades av de två gymnasieskolorna IT-gymnasiet och ProCivitas. Dessa bedriver sin verksamhet under dagtid och de bör således inte konkurrera med Uppsala HK som i huvudsak bedriver sina träningar under kvällstid. Övriga 519 timmar (22 procent) bokades av Uppsala Roundnet Club, Uppsala historiska fäktskola och Läkemedelsverket.

Säsongen 2021 – 2022 hade Uppsala HK veckovis följande tider bokade i Svandammshallarnas stora hall:

Måndag: 16:00 – 20:30

Tisdag: 16:00 – 20:30

Onsdag: 16:00 – 20:30

Torsdag: 16:00 – 20:00

Fredag: 16:00 – 22:00

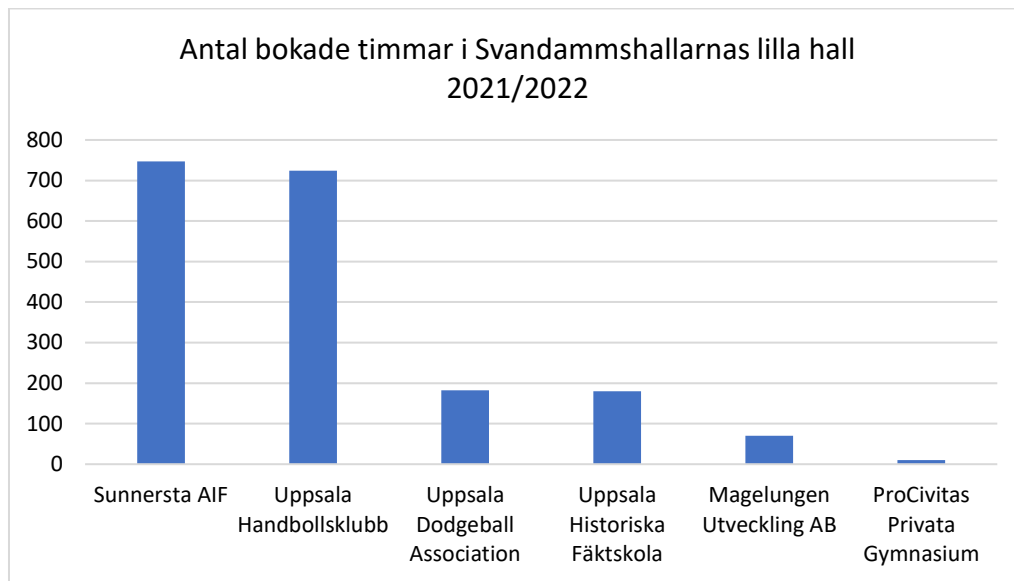
Lördag: 09:00 – 18:00

Söndag: 08:00 – 17:00

¹ [Idrottshallar - Uppsala kommun](#)

Måndag – fredag totalt: 23,5 timmar

Lördag – söndag totalt: 18 timmar

Figur 5 Antalet bokade timmar i Svandammshallarnas lilla hall mellan 1 juli 2021 och 30 juni 2022 efter förening/organisation som har bokat anläggningen. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

I Svandammshallarnas lilla hall har Uppsala handbollsklubb bokat 724 timmar säsongen 2021/2022, vilket motsvarar 38 procent av det totala antalet bokade timmar i hallen. Sunnersta AIF:s bordtennisförening har bokat 747 timmar i hallen (39 procent) och således något mer än Uppsala HK. Övriga 442 timmar (23 procent) har bokats av Uppsala Dodgeboll, Uppsalas historiska Fäktskola och ProCivitas Gymnasium. Svandammarnas lilla hall används på grund av dess storlek främst till träningar för de yngsta åldersgrupperna inom Uppsala HK.

Säsongen 2021 – 2022 hade Uppsala HK veckovis följande tider bokade i Svandammshallarnas lilla hall:

Måndag: 16:00 – 19:30

Tisdag: 16:00 – 20:00

Onsdag: 19:00 – 22:00

Torsdag: 16:00 – 19:00

Fredag: Inga tider bokade

Lördag: 12:00 – 15:30

Söndag: 13:00 – 17:00

Måndag – fredag totalt: 13,5 timmar

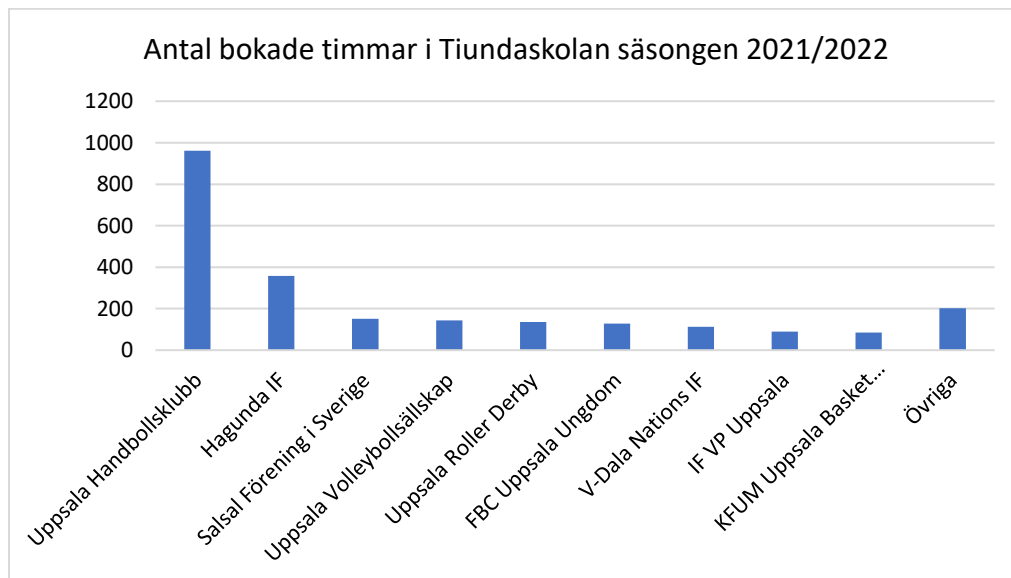
Lördag – söndag totalt: 7,5 timmar

Tiundaskolan

Tiundaskolans idrottshall, som har ett golvmått på 43 m x 23 m meter (och en fullmått handbollsplan på 40 x 20 meter) är den idrottsanläggning i kommunen som är tredje mest bokad av Uppsala HK. I hallen finns spellinjer och utrustning för handboll och det är tillåtet för klubben att använda klister

under sina träningar.² Totalt har Uppsala HK bokat 961 timmars träningstid i Tiundaskolans idrottshall mellan den 1 juli 2021 och 31 juni 2022. Uppsala HK var även den förening som med god marginal hade flest bokade timmar följt av Hagunda IF med 128 timmar bokade. De idrotter som i huvudsak utövas i idrottshallen i föreningsregi säsongen 2021/2022 förutom handboll är Innebandy, volleyboll och fotboll.

Tiundaskolans idrottshall är även utrustad med en danssal en trappa upp på plan två. Denna sal är utrustad med en spegelvägg, och bokas bortsett från Tiundaskolans idrottslektioner i huvudsak ut till föreningar som utövar dans.³ Uppsala HK var säsongen 2021/2022 intresserade av att använda danssalen till fysträning, och ansökte av denna anledning om träningstider i salen, som blev avvisade.

Figur 6 Antalet bokade timmar i Tiundaskolan mellan 1 juli 2021 och 30 juni 2022 efter förening/organisation som har bokat anläggningen. De timmar som bokades av Salsal Förening i Sverige avser tid i Tiundaskolans danssal. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

Säsongen 2021 – 2022 hade Uppsala HK veckovis följande tider bokade i Tiundaskolans idrottshall:

Måndag: 16:00 – 17:30

Tisdag: 20:00 – 23:00

Onsdag: 20:00 – 23:00

Torsdag: 18:00 – 23:00

Fredag: Inga tider

Lördag: Inga tider

Söndag: 10:00 – 20:00

Samtidigt hade Uppsala HK ansökt om bokningar för följande tider som blev avvisade:

Måndag: 17:00 – 22:00 (Beviljat 16:00 – 17:30)

Onsdag: 17:00 – 22:00 (Beviljat 20:00 – 23:00)

Måndag – fredag totalt: 12,5 timmar

² [Tiundaskolans idrottshall - Uppsala kommun](#)

³ [Tiundaskolans idrottshall - Uppsala kommun](#)

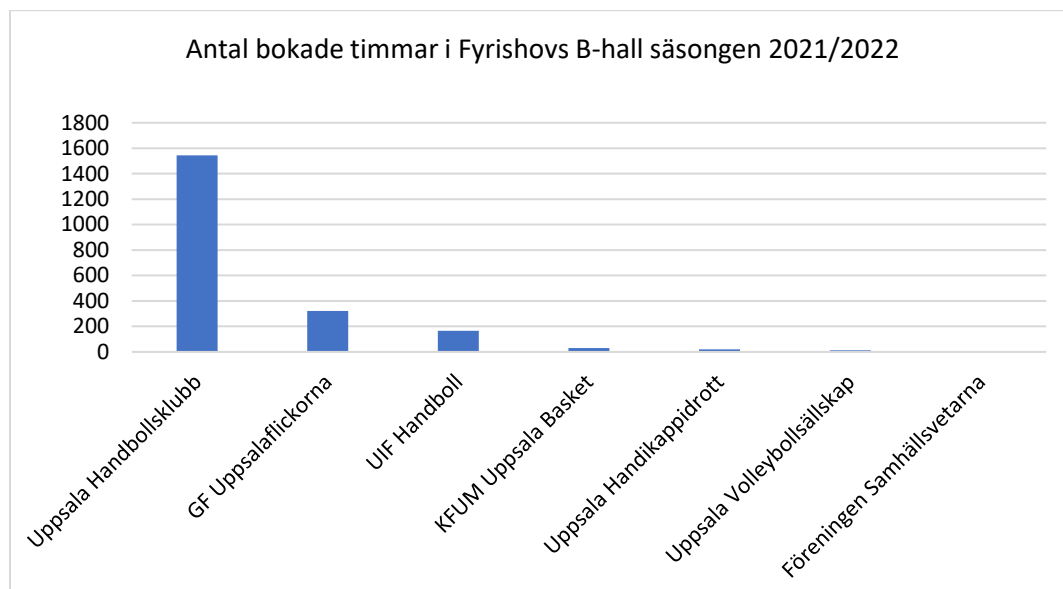
Lördag – söndag totalt: 10 timmar

Bokningarna som gjordes måndag – fredag avser träningstid medan bokningarna som gjordes på söndagen avser matchspel.

Fyrishov

Uppsala HK tränar även i Fyrishovs B-hall som är 42 m x 21 m (och en fullstor handbollsplan på 40 x 20 meter) och har läktare för cirka 300 personer längs den ena långsidan. I hallen finns spellinjer och utrustning för handboll och det är tillåtet för klubben att använda klister under sina träningar.⁴ Totalt hade klubben bokat 1 545 timmars träningstid i Fyrishovs B-hall mellan den 1 juni 2021 och 31 juni 2022. Detta motsvarar 75,8 procent av de timmar som totalt bokades i hallen denna tidsperiod.

Övriga föreningar som huserar i Fyrishovs B-hall är gymnastikföreningen GF Uppsalaflickorna som har bokat 323 timmar (15,5 procent) säsongen 2021/2022 och UIF handboll som har bokat 165 timmar (8 procent). Detta innebär således att B-hallen bortsett GF Uppsalaflickornas bokningar i huvudsak används för handbollsspel.

Figur 7 Antalet bokade timmar i Fyrishovs B-hall mellan 1 juli 2021 och 30 juni 2022 efter förening/organisation som har bokat anläggningen. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

Säsongen 2021 - 2022 hade Uppsala HK veckovis följande tider bokade i Fyrishovs B-hall:

Måndag: 16:00 – 20:30

Tisdag: 19:00 – 22:00

Onsdag: 16:00 – 20:30

Torsdag: 16:00 – 22:00

Fredag: 18:00 – 22:00

Lördag: 09:00 – 22:00

Söndag: 09:00 – 15:00

⁴ [Hall B | Fyrishov](#)

Måndag – fredag totalt: 22 timmar

Lördag – söndag totalt: 19 timmar

De tider som var bokade måndag – fredag avser tider för träningar, medan de tider som är bokade under lördag och söndag avser tider för matcher. Samtliga ansökta tider i Fyrishovs B-hall beviljades. Det förekommer emellertid att vissa deras tider avbokas som en följd av att evenemang anordnas i Fyrishovs lokaler.

Gottsundaskolan

Gottsundaskolans idrottshall är fullstor och har golvmåtten 41 m x 21 m. Själva spelplanen är emellertid något mindre än en fullstor plan. Enligt en mätning gjord av det kommunala bolaget Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB är planens längd 40,69 m och planens bredd 19,09 m. Detta gör att planen inte uppfyller kraven för seniorer, juniorer och äldre ungdomslag. I hallen finns spellinjer och utrustning för handboll och det är tillåtet för klubben att använda klister under sina träningar.⁵ Uppsala HK anser inte att det är lämpligt att i deras seniorer och juniorer över 15 år tränar i hallen. Anledningen till det är att de anser att pelarna som står utmed långsidan utgör en risk för spelarna. De menar även på att det hala golvet i anläggningen gör att Gottsundas idrottshall är olämplig för deras äldre lag att träna i. Däremot anser Uppsala HK att hallen är tillräckligt bra för att deras ungdomslag ska kunna träna i den.⁶

Figur 8 Antalet bokade timmar i Gottsundaskolans idrottshall mellan 1 juli 2021 och 30 juni 2022 efter förening/organisation som har bokat anläggningen. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik.

Uppsala handbollsklubb bokade totalt 130 timmar i Gottsunda sporthall säsongen 2021–2022. Detta motsvarar cirka fyra procent av det totala antalet bokningar i hallen och 6 procent av det totala antalet föreningsbokningar. De föreningar som förutom Uppsala HK bokade träningstider i Gottsundaskolans sporthall var verksamma inom innebandy, fotboll, basket, badminton, cirkus, parasport och allsidig ungdomsidrott. Gottsunda innebandyförning och Sunnersta AIF som båda är verksamma i närområdet var de två föreningar som hade flesta antal timmar bokade. Under dagtid är sporthallen bokad av de närliggande skolorna Gottsundaskolan och Treklängens skola.

Säsongen 2021 - 2022 hade Uppsala HK veckovis följande tider bokade i Gottsundaskolans idrottshall:

⁵ [Gottsundaskolans idrottshall - Uppsala kommun](#)

⁶ Möte med Uppsala HK 27 oktober

Måndag: 20:00 – 21:30

Torsdag: 20:00 – 21:30

Måndag – fredag totalt: 3 timmar

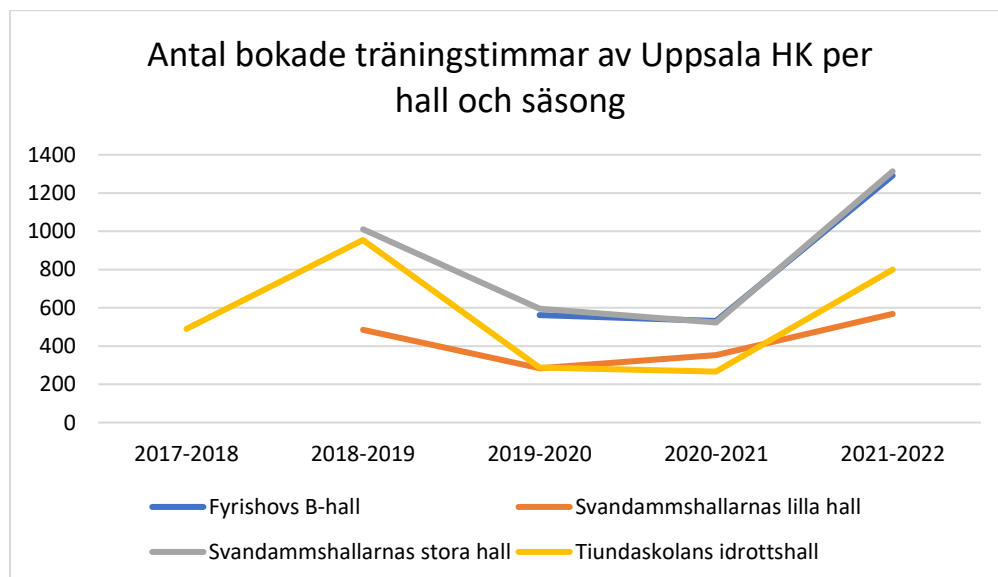
Övriga idrottsanläggningar

Uppsala HK:s bokningar i kommunens övriga anläggningar är förhållandevis spridd, och totalt bokades träningstider i 21 av kommunens anläggningar säsongen 2021/2022. Majoriteten av hallarna är inte fullstora och/eller förbjuder användandet av klister. Av denna anledning har bokningarna i de övriga hallarna avsett träningar och matcher för barn och ungdomar som är 14 år eller yngre. Enligt Uppsala HK bedriver de idag handbollsskolor i de södra, västra, östra, centrala och norra stadsdelarna samt i Bälinge, Storvreta, Lindbacken och Almunge. Detta bekräftas av att Uppsala HK säsongen 2021/2022 har bokat tider i idrottshallar i dessa kommundelar. Enligt klubben utövas handbollen lokalt i stadsdelarna/tätorterna så länge barnen är små, medan verksamheten centraliseras i de äldre åldrarna.⁷

Antal bokade träningstimmar för Uppsala HK i klisterhallar över tid

Antalet tilldelade träningstimmar till Uppsala HK i Fyrishov, Tiundaskolan och Svandammshallarna ökade kraftigt säsongen 2021 - 2022. De föregående säsongerna (2019 - 2022 & 2020 - 2021) påverkades emellertid stort av covid19-pandemin, vilket gör att en jämförelse blir missvisande.

Jämfört mot 2018 – 2019 säsongen ökade antalet tilldelade timmar i Svandammshallarna säsongen 2021 - 2022 för Uppsala HK, medan antalet minskade något i Tiundaskolans idrottshall. Det saknas statistik för Fyrishovs B-hall för säsongen 2018 - 2019 och tidigare. På grund av detta går det inte utifrån statistik att bedöma om Uppsala HK:s totala tillgång till idrottshallar som tillåter klister förbättrades eller försämrades mellan säsongerna 2018 - 2019 och 2021 - 2022.

Figur 9 Antal bokade träningstimmar av Uppsala HK per säsong i Fyrishovs B-hall, Tiundaskolans idrottshall och Svandammshallarnas hallar. Källa: Uppsala kommuns bokningsstatistik

⁷ Skrivelse från Uppsala HK

Skrivelse

Lämnad den 3 oktober 2021

Underlag till: Uppsala kommuns ”utredning av handbollens anläggningsbehov”

HANDBOLLENS FRAMTIDA BEHOV I UPPSALA

Handbollen i Uppsala är på kraftig frammarsch. Seniorverksamheten har påbörjat en omvandling till mer elitinriktad träning med målet att nå Allsvenskan, men framför allt har en stor satsning gjorts på rekrytering av ungdomar. Antalet handbollsskolor har tiodubblats på två år och om den trenden håller i sig kommer antalet handbollsspelare i Uppsala att öka från 500 år 2019 till 750 år 2021. Planen är 1000 spelare år 2024 och till 1500 spelare år 2030, vilket skulle göra Uppsala Handbollsklubb till Sveriges näst största handbollsförening (efter IK Sävehof). Detta kommer att ställa stora krav både på föreningen när det gäller organisation och ledarförsörjning, men även på Uppsala kommun avseende tränings- och matchtider. Uppsala HK har därför initierat en dialog kring detta redan för två år sedan. Dels för att den aktuella situationen är långt ifrån tillfredsställande men framför allt för att det långsiktiga behovet är ett helt annat än idag. Det kommer att krävas betydligt mer halltider för att handbollen i Uppsala ska kunna utvecklas enligt den plan som Uppsala HK:s styrelse tagit fram.

BAKGRUND

Uppsala Handbollsklubb bildades 2012 genom en sammanslagning av Upsala Studenters IF:s handbollssektion och HK-71. Handbollen har emellertid en lång historia i Uppsala. Upsala Studenter vann SM-guld redan 1939. Under flera decennier bedrevs bara seniorhandboll i stan. 1971 grundades klubben HK-71. De hade herr- och pojklag. IF Thor stod samtidigt för dam- och flickhandbollen. Även Trikadien och Upsala IF har haft handboll på sin agenda genom åren. Några engagerade föräldrar såg till att Upsala Studenter gjorde en omstart (efter flera år utan verksamhet) i början på 2000-talet och ungdomsverksamheten växte snabbt i de södra stadsdelarna. HK-71 hade (efter sitt samgående med IF Thor) sitt huvudsakliga rekryteringsområde i de nordvästra stadsdelarna runt Fyrishov. År 2010 påbörjades samtal mellan Upsala Studenter och HK-71 om att slå ihop sina verksamheter och bilda en ny förening. Detta gällde även några ungdomslag från Upsala IF. Efter två års med diskussioner bildades Uppsala HK 2012. Redan när sammanslagningsdiskussionerna drog i gång 2010 hade Upsala Studenter startat en beach cup som sedan fortsatte i Uppsala HK's regi. Idag är den Mellansveriges största beachhandbollsturnering. Årets upplaga lockade 162 lag under 8 dagar i augusti.

KLUBBENS UTVECKLING

Inledningsvis handlade mycket om att få de två föreningarnas olika ”kulturer” att bilda en gemensam Uppsala HK-anda. För att nå dit skapades arbetsgrupper som jobbade fram strukturer, policys och handlingsplaner. Sedan strukturerades ekonomin. En kanslist anställdes på halvtid för att avlasta styrelsen från all administration. Ifjol påbörjades så en stor satsning på rekrytering. Detta ledde i sin

tur till att en klubbchef i stället anställdes på heltid. I hans uppdrag ingår även att utveckla hela ungdomsverksamheten. Idag är handbollen i Uppsala större än någonsin med cirka 750 aktiva spelare. Ökningen de senaste åren har skett både på senior- och ungdomssidan. Idag har klubben cirka 125 seniorer och juniorer, vilket är nästan en fördubbling mot för tre år sedan. Rekryterings-satsningen med betydligt fler bollskolor har samtidigt gett 250 nya spelare bara det senaste året! En av anledningarna är att Uppsala HK numera kör rekryteringsverksamhet i hela kommunen, vilket innebär att det nu finns bollskolor såväl i de södra, västra, östra, centrala och norra stadsdelarna men även i Bälinge, Storvreta, Lindbacken och Almunge. Så länge barnen är små kommer träningen att bedrivas lokalt. I äldre åldrar centraliseras verksamheten.

Det senaste året har även aktiviteter som parahandboll, e-sport, motionslag tillkommit. Från och med i höst även Handball Fitness och Hand the ball. I framtiden hoppas vi även på aktiviteter för pensionärer.

- **Parahandbollen** bedrivs idag för gående. En historisk första seriematch spelades nyligen i Tiundaskolan. Förhoppningen är att kunna få i gång även rullstolshandboll i framtiden.
- **En e-sportsektion** grundades under fjolåret. Vi vill locka ungdomar att utveckla sina sociala relationer med jämnåriga i en trygg miljö där de kan kombinera sitt spelande med fysisk träning.
- **Motionslaget** på damsidan startades för ett år sedan. Cirka 50 tjejer deltar i verksamheten. Det är egna äldre ungdomsspelare som inte vill "satsa" kombinerat med inflyttade studenter som älskar handboll men vill prioritera sina studier. Vi hoppas få i gång ett likande lag även på herrsidan.
- **Handball Fitness** är en öppen verksamhet med handbollsrelaterad fysträning som avslutas med lätt motionshandboll för de som vill. Vem som helst är välkommen.
- **Hand the ball** är ett "pop upp-koncept" där vi besöker skolor på dagtid. Vi sätter eleverna i rörelse ute på skolgårdar med övningar som är handbollsrelevanta. Vi deltar även i Sportis med HTB.

FRAMTIDEN

Styrelsens målsättning är att Uppsala HK ska ha minst 1000 spelare år 2024 och 1500 spelare 2030. Rekryterings-satsningen gör att det verkar bli 120-150 ny spelare per åldersgrupp i stället för de 30-50 som det varit rent historiskt. Det gör att för varje år, de närmaste tio åren, kommer antalet ungdomsspelare i Uppsala HK troligtvis att öka med cirka 70–100 stycken. Ett viss tapp kommer naturligtvis ske. Nedan visas ett troligt scenario:

Ålder	År 2019 <small>(30/4)</small>	År 2021 <small>(30/4)</small>	År 2024	År 2030	
6-8 år	31	286	375	450	gymnastikhall
9-10 år	75	82	200	250	36x18 m
11-12 år	90	92	180	200	38x18 m
13-14 år	92	79	80	160	40x20 m
15-16 år	61	60	60	120	40x20 m klister/vax
17-18 år	42	23	40	80	40x20 m klister/vax
Seniorer	47	71	80	100	40x20 m klister/vax
Motion	0	44	60	100	40x20 m klister/vax
Para	0	11	25	40	handikappanpassad
TOTALT:	438	748	1.100	1.500	

De lag som befinner sig under strecket är de lag som använder klister/vax. Enligt prognosen kommer den verksamheten mer än fördubblas inom nio år.

NUVARANDE SITUATION

Idag har vi ett behov på cirka 45-50 träningstimmar på vardagar (kl 17-22) bara i fullstora hallar som tillåter användning av vax/kliester, för våra äldre lag. Det motsvarar samtliga tider i två fullstora hallar. Om nio år kommer behovet förmodligen att vara det dubbla (fyra hallar). Som jämförelse kan nämnas att Önereds HK (i Göteborg) har cirka 1150 aktiva och de har precis fått bygglov för att bygga till en fjärde fullstor sporthall till sin befintliga anläggning med tre 40x20 hallar. De har även ett gym, café, kansli, samlingsrum, förråd och VIP-ytor. Sedan de fick mark och möjlighet att bygga sin anläggning har både deras dam- och herrlag gått upp i Handbollsligan respektive SHE (landets två högsta serier).

Inför säsongen 2021/2022 tilldelades vi tyvärr bara 25 timmar i de fullstora 40x20-hallarna Fyrishov B och Tiundaskolan (motsvarar alla vardagstider i en sporthall). Det gör att många av våra äldre lag måste träna med felaktiga förutsättningar i mindre hallar. Exempelvis tränar vårt A- och U-lag på herrsidan en gång i veckan i Svandammshallen som bara är 36,5 x 18 meter, har ett dåligt golv som dessutom ligger direkt på en cementplatta, vilket inte är bra för rygg och knän. Kantspelarna kan inte öva på inhopps då hallen är för smal, målvakterna tvingas kasta kontringskast med fel avstånd o s v. Det är som att Sirius allsvenska fotbollslag ska öva hörnor på en 7-mannaplan eller Storvretas innebandy-lag får spela på en gräsplan. Det fungerar helt enkelt inte. Handboll är en millimetersport med små marginaler där spelarna behöver öva på att slå passningar och göra sina satsningar i hög fart med korrekta avstånd gång på gång på gång.

Träningstimmar (h/år) (mån-to kl 17-22, fr kl 17-20)	År 2019	År 2021	År 2024	År 2030
Kliesterhall 40x20 Behov: (A/U/J/A-ungdom/Motion) Tilldelat:	248h (+Fyrishov)	1 747h 895h	2 096h	3 493h
Fullstor hall 40x20 Behov: (B-ungdom) ej kliester Tilldelat:	671h 0h	671h 0h	671h	1 342h

För de yngre ungdomslagen blev situationen avsevärt sämre i år än tidigare. Dels för att de äldre lagen måste träna i de yngre lagens mindre hallar då vi inte får tillräckligt med tid till dem i de fullstora hallarna. Vi blev också av med många tider i Svandammshallen, Gottsunda sporthall, Valsätra och Lundellska, samtidigt som vi av någon outgrundlig anledning fick flera av våra ungdomstider för barn i åldern 10-14 år senarelagda till så sena tider (20-22) att vi inte kan använda dem. Konsekvensen blev att några lag bara kan träna två gånger i veckan i stället för tre. Flera lag får ibland träna halvplan för att vi måste dela på tiderna, vilket gör att 40-50 spelare måste träna samtidigt. Det blir för trångt!

När det gäller våra bollskolor har vi fått tillräckligt med tider för att kunna bedriva årets verksamhet. Dock saknas det mål och linjer i för minihandboll i väldigt många hallar vilket gör att vi får improvisera. De enda korrekta minihandbollsplanerna i kommunen finns i Tiundahallen, där vi bara fått sena vardagstider, samt i Lindbacken och Vattholma. Den nya hallen i Storvreta har mål men inga linjer. När vi bokar tider för våra handbollsskolor i de mindre hallarna finns ofta inte handboll som ett bokningsalternativ. Däremot finns barnkalas, så vi anger det i stället.

Vår beachturnering spelas i augusti varje år och är en viktig del av "UHK-själen". Förutom cupen arrangerar Uppsala HK beachläger på Campus 1477 och Graneberg under flera sommarlovsveckor, en meningsfull dagaktivitet för många lediga barn medan föräldrarna jobbar samtidigt som våra äldre ungdomar kan erbjudas ett sommarjobb.

FRAMTIDA ANLÄGGNINGSBEHOV

För våra äldre ungdomslag, juniorer och seniorer finns ett akut behov av mer tider i fullstora hallar. Antalet timmar behöver i princip fördubblas. I dagsläget tillåts bara klister/vax i två fullstora hallar i Uppsala (Fyrishov B och Tiundaskolan). Kortsiktigt behöver Uppsala HK få i princip samtliga tider i dessa hallar alternativt att vax/klister även tillåts i någon/några andra fullstora sporthallar i stan. Om åtta-tio år kommer behovet förmodligen att vara det dubbla. Att koncentrera handbollen till några hallar där det bara bedrivs handboll gör att "konflikter" med andra idrotter kan undvikas.

Vi behöver en anläggning som har kapacitet och möjligheter för elitspel och landskamper. Idag är IFU Arena den enda anläggning som håller måttet för det och tyvärr får vi inte tillgång till den hallen då innebandyn använder den till egen verksamhet. Senaste 12 månaderna har vi fått tacka nej till tre landskamper i Uppsala pga att vi inte har någon anläggning.

När det gäller våra yngre ungdomslag vore det naturligtvis önskvärt om de får träna i en större hall någon gång i veckan, men övrig träning kan bedrivas i mellanstora hallar som exempelvis Tunaberg, Uppsävsja, Celsius, Valsätra och Svandammshallen. Här ska vi vara lokala och nära där barnen bor. Fler blocktider vore dock att föredra. För de yngsta barnen i bollskolorna är det viktigaste att det finns minimål och linjer för minihandboll, om möjligt även tillgång till mattor och redskap för att kunna göra hinderbanor och roligare träningspass.

Handbollen har spelats i Fyrishov sedan den uppfördes och vi trivs bra i anläggningen, men att ständigt bli bortbokad när det dyker upp andra arrangemang, även på kort varsel, är frustrerande. Att vi tvingas spela våra hemmamatcher i B-hallen begränsar också vår verksamhet och påverkar våra möjligheter att lyckas rent sportsligt. Vi behöver ha en egen "hemmaborg" där vi har högsta prioritet och där vi kan utveckla vår verksamhet. Andra lagbollidrotter som basket, innebandy, friidrott, fotboll, ishockey och volleyboll har eller kommer att få egna anläggningar. I så gott som samtliga fall har respektive verksamhet både på elit- och breddnivå förbättrats rejält när de nya anläggningarna har kommit på plats. Det skulle förmodligen även handbollen göra om vi gavs samma förutsättningar.

För att kunna göra vår beachhandbollsturnering ännu större och locka hit lag från hela Sverige behöver vi fler planer, än de två det spelas på idag, på ett samlat område. Det behöver finnas ombytesmöjligheter i närheten och gärna bra kommunikationer samt gott om parkeringsmöjligheter.

Utvecklingen går mot att beachhandbollen, liksom beachvolleyboll och inomhusfotbollens futsal, blir en "egen" året-runt-sport med ett eget seriespel. Det finns redan landslag och internationella mästerskap. Därför skulle en inomhusplan för beachhandboll vara att planera för framtiden.

AVSLUTNING

Handboll är en jämställd idrott med fler tjejer än killar i verksamheten, såväl i Uppsala som i hela riket. Vår idrott bygger på fair-play där ingen "fuskar" eller "filmar". Det är hårt och tufft men vi är kompisar vid sidan om. Handboll är en familjesport utan huliganer eller bråk. En meningsfull fritidsaktivitet som formar bra samhällsmedborgare. Kort sagt en bra investering för Uppsala kommun.

För att handbollen i Uppsala ska kunna utvecklas kommer det att krävas att tillgången på tränings- och matchtider utökas proportionerligt under de kommande tio åren. Behovet av tid i fullstora hallar (40x20 meter) som tillåter klister/vax är akut. För varje år som går kommer behovet sedan att öka. Samtidigt är vi medvetna om att andra idrotter inte är förtjusta över vår användning av klister/vax. Den bästa lösningen borde således vara att all vår vax/klisterverksamhet bedrivs i hallar där det bara är handboll. Eftersom vi de åldrarna dessutom har spelare som bor i hela kommunen vore en så

central placering som möjligt med bra kommunala transportmedel en optimal lösning. Med en egen hemvist (som ex Önnereds HK har) med alla de synergieffekter det medför så skulle handbollen ha alla möjligheter att nå både sportsliga framgångar och fortsätta att vara en fantastisk breddidrott.

En ny handbollsanläggning bör förutom lämpligt många sporthallar, varav en med publikkapacitet för minst allsvenskt spel, och "tvättstationer" för att ta bort klister/vax från händer, uppställningsplats för skurmaskin, samt även innehålla fysträningslokal/gym, förråd, kanslimöjlighet, café, samlingslokaler, ytor anpassade för e-sport och en beachhall. Lokalerna ska självklart vara handikappanpassade för såväl våra paraspelare som besökare. Det behövs även bra parkeringsmöjligheter för spelare, ledare, domare, gästande lag, supportrar m fl. Optimalt vore dessutom att anlägga 4-5 beachplaner i direkt anslutning för att kunna utnyttja befintliga faciliteter vid cuper och läger.

Martin Kjellsson
Ordförande Uppsala HK